

Nagyvárad Estilap

A szerkesztésért felelős:
MARTON MANÓ főszerkesztő

Kiadóhivatal: Hegedűs Hirlapiroda
Szerkesztőség Károly herceg (Szilágyi Dezső)-utca 6.

Statárium a lakók ellen

Amíg Bukarestben lassan, méltóságáteljes nyugalommal, angol hidegvérrel tanácskoznak az új lakástörvény alapelvei fölött, addig itt a határszélen, ahol a legégetőbb a probléma, már megtörtént az első összecsapás a háztulajdonosok és a bérlők között. A hangulat elkeseredett, a felek szembe kerültek egymással. A bérlők országos sztrájkjal fenyegetőznek, a háztulajdonosok pedig már nemcsak a szabad rendelkezési jog visszanyeréséért küzdenek,

hanem kivételes törvénykezést, valósággal statáriumot követelnek a bérlők ellen.

Ez az áthidalhatatlan ellentét nagyon szomorúan jellemzi a helyzetet. Most már kétségtelenül vált, hogy a lakáskérdés nemcsak társadalmi, gazdasági, vagy közgazdasági probléma, hanem

a szó legszorosabb értelmében osztályharc, amelynek megvívásában ellenszenv hevíti a feleket egymás ellen.

A háztulajdonosok már majdnem egy évtized óta állandó és mesterséges igazgatások hatása alatt az egész lakásproblémát úgy tekintik, mint a bérlők ravasz, fondorlatos és tekervényes utakon kieszakozott hatóságai protekcióját, amelynek semmi más célja nincs, mint az, hogy a háztulajdonosokat bosszantsa. Nem látták be, hogy a háború szörnyű következményei minden országban szükségessé tették a kivételes intézkedéseket. Pedig még a legkonszolidáltabb európai államok a mai napig sem állíthaták vissza a szabad vásárt, — kénytelenek voltak a lakbértörvényt meghosszabbítani, mert különben olyan társadalmi harcot idéztek volna fel, amelynek hatása előre meg sem jósolható.

Csodálatos, hogy éppen Romániában és éppen a legválságosabb gazdasági krízis idején és éppen itt a határszélen, ahol a legnehézebb a helyzet, tiltakoznak a háztulajdonosok a lakástörvény józan és megfontolt módon való meghosszabbítása ellen. És még csodálatosabb, hogy még sem elégednek a szabad rendelkezési joggal. Kivételes törvényt, statáriumot követelnek.

Most már elérkezett az ideje a visszatorlásnak. Most éreztetni kell a lakókkal, hogy ők csak másodrendű állampolgárok, akik elég vakmerőek voltak ahhoz, hogy nyolc esztendőn keresztül uraknak tekintsék magukat.

Minden nap alatt ki kell lakoltatni minden pártját, aki nem fizeti meg azt a bért, amelyet a háztulajdonosok követelnek. Ki az utcára butoráikkal, cók-mókjukkal együtt.

Mindegy, hogy öregek, bete-

gek, munkaképtelenek. Nem fontos az, hogy az egész évi keresményük sem volna elég ahhoz, hogy az új lakbért megfizessék. Ki törődik azzal, hogy nincs lakás, amely befogadja őket, nincs fedél, amely alatt meghúzódhatnak.

Nem a józan megfontolás, hanem az ellenszenv vezeti a háztulajdonosokat, amikor statáriumot követelnek a lakók ellen. Nem veszik észre, hogy annak a nem politikai és mindent megértő opportunizmussal ellentétben álló provokálás éppen az ellenkező hatást fogja kiváltani. A szervezetlen, indolens, heterogén, hatalmas tömeg szervezkedni fog a háztulajdonosok akciója ellen. Szembe kerül a két társadalmi osztály egymással és nagy elkeseredés származhatik ebből az ellentétből.

Mi történt a nagyvárad malmokban?

Beck Nándor, a Lederer és Kálmán-malom igazgatója nyilatkozott az Estilapnak

Nagy megdöbbenést kellett ma a Nagyvárad hiradása, hogy egy Negrescu nevű inspektor óriási milliós bírságokat akar Erdély nagy malmaira írómi állítólagos szabálytalanság címén kiszabni. A sajtónak és a közvéleménynek egyöntetűen kell állást foglalni az ilyen esetekkel szemben, mert hiszen ilyen próbálkozásokkal Erdély egész iparát alá lehet ásni.

Beck Nándor, a Lederer és Kálmán malom igazgatója a következő felvilágosítást adta ebben a nem mindennapi ügyben.

— A minap megjelent nálunk egy Negrescu nevű inspektor, vizsgálatot tartott, hogy megállapítsa: teljesítette-e a malom a timbru proportional nevű egyszázalékos illeték fizetését. Egy hétig tartó vizsgálat után Negrescu inspektor ur

megállapította, hogy mindent a legpéldásabb rendben fizettünk.

Itt jelenlétünkben az inspektor ur többször mondtotta tréfásan, hogy szeretne valami kifogást fölfeledezni.

mert 60 éven felül van, nemsokára nyugdíjba kell mennie s így

meg akarja mutatni, hogy még szükség van rá.

Igyekezete azonban hiábavaló volt, mert mi minden illetéket a legpontosabban fizettünk. Nem is vett fel semmiféle kihágási jegyzőkönyvet nálunk, ellenben, mint

utólag értesülünk, a pénzügyminiszteriumhoz jelentést terjesztett fel, amelyben azt mondja, hogy igaz, hogy a timbru proportional a malom a legszabályosabban kifizette a vámnál, azonban az ő feltevése szerint az ugynevezett valuta eladásoknál, valamint a liszt áremelkedéseknél külföldön 25 millió lejt keresett a malom és

ez összeg után be kellett volna fizetnie timbru proportionalképpen kétszázötvenezer lejt.

Mivel, — így szól az inspektor jelentése, — ezt a negyedmilliósi illetéket lefizetni elmulasztotta a malom, ő

javasolja a malomnak 2 és fél millióval való megbírságolását

Mikor ezt megtudtuk, kihivtunk ide két hivatalos könyvszakértőt, (az egyik a Banca Nationala tisztviselője) akik könyveinket alaposan átvizsgálták és szakértői véleményét készítették, amelyben

megállapították Negrescu inspektor feltevéseinek alaptalanságát.

Annak ellenére, hogy eljárás nem is indult ellenünk, az ügyből kitalyólag, mi gondoskodtunk róla, hogy ez a szakértői vélemény az illetékes miniszteriumnak tudomására jusson. Jellemző, hogy

a nagyvárad pénzügyigazgatóság azt mondtotta, hogy ne is törődjünk az egész dologgal,

a bukaresti pénzügyminiszteriumban pedig azt mondták, hogy amit Negrescu felügyelő csinált, az minden komolyság nélkül való.

A jugoszláv repülőraj borzalmas szerencsétlensége Prágában

Három halott, két súlyos sebesült

— Az Estilap eredeti távirata —

Prágából jelentik: A Kbel fölötti állami repülőtéren borzalmas szerencsétlenség történt. Csehországba egy öt egységből álló jugoszláv repülőraj Krakkón keresztül Varsóba igyekezett a köeli repülőtérrel egy cseh katonai repülőgép kálauzolásával.

A start után a cseh repülőgép összeütközött a jugoszláv parancsnoki aeroplánnal.

Mind a két gép lezuhant 100 méteres magasságból és összezúzódott. A jugoszláv parancsnok, Negoran főhadnagy és segéd tisztje, Jugovics főhadnagy, valamint Kostobak cseh repülő kapitány szörnyethaltak. A gépek mechanikusai pedig súlyosan megsebesültek.

A jugoszláv repülőraj természetesen tervezett utazását megszakította.

Mi egy pillanatig sem akartunk olyan színben feltűnni, mintha valami titkolni valónk volna és ezért a tisztázás érdekében magunk tettük meg a lépéseket.

— Ami a Nagyvárad mai számában ez ügygel kapcsolatosan Szana Zsigmond bukaresti utjáról megjelent — folytatta nyilatkozatát Beck Nándor igazgató, — az nem egészen fedi a valóságot, mert Szana Zsigmond Neumann Károly báróval és Erdős Zsigmonddal szeszgyárunk igazgatójával egészen más dolog elintézése végett járt Bukarestben. E három urat ugyanis a miniszterium már régebben megbizta azzal, hogy a szesz törvényhez módosító javaslatokat készítsenek, amelyek Erdély szesziparának magasabb érdekeit vannak hivatva megvédeni. Mind a három ur igen kellemes fogadtatásra talált úgy a pénzügy, mint a földművelésügyi miniszteriumban és mindenfelől ígéretet kaptak, hogy a szesz törvénynek azokat a passzusait, amelyek mind a szesziparra mind az államérdekére károsan hatottak, újabb módosító törvényjavaslatokkal ki fogják küszöbölni.

Eddig szól Beck Nándor nyilatkozata, tudomásunk szerint a László malomban az illeték büntetésekre vonatkozólag hasonló a helyzet.

Vizumot

Telefon **utlevésre**
458 a Hegedűs
Hirlapirodába kérien

Dorian-filmszínház

Ma, szombaton utoljára 3, 5, 7 és 9 órák

A vörös egérKalanddráma 7 felvonásban.
A főszerepben Paul Richier és Aud Egede Nissen.

Holnap, vasárnap d. e. 11 órák

matiné 10 leles helyárrakkal

Szerelem és bűn

Berit Lyttel és Betty Compsonnal

A rádiumtolvaj

Bruno Kastner és Georg Alexanderrel

Minden néző Rodolpho Valentino arcképét kapja ajándékba.

Jón Jón

**Rongyosok vagy
Frakkos kisasszony**
Bajor Gizi és Csontos Gyula**Mi újság?**

30-án, csütörtökön a Kat. Körben

Friedmann Ignáca jelenkor legnagyobb zongoraművésze. Jegyek a Musicában
Műsora: Bach-Liszt: Fantasia, Beethoven: Sonata Op. 90. Chopin: Nocturne Op. 62, 4 Etuden Op. 25, Walzer, Mazurka, Ballade, Friedmann-Gaertner: 2 Wiener Tanze, Schubert-Liszt: Standchen, Liszt: Campanella.

* Az „Üzlet“. A Nagyvárad Estilap ma tizenkét oldal terjedelemben jelenik meg. A lapunk mai száma egy négyoldalas közgazdasági rovatot homosít meg, amellynek a címe Az Üzlet. Ez a közgazdasági rovat ezentúl minden vasárnapi számunknak rendszeres melléklete lesz és eleven, ötletes, változatos, élénk módon közölni fogja a hét legszenzációsabb közgazdasági eseményeit és érdekes újdonságait. Meg vagyunk győződve, hogy Az Üzlet nemcsak az üzletembereket, hanem a laikus olvasókat is élénken fogja érdekelni és azt hisszük, hogy hamarosan az Estilapnak egyik legnépszerűbb rovata lesz Az Üzlet, amelyet Böszörményi Andor dr. vezet.

**RICHARD TALMADGE
RICCARDO**
vasárnap mutatkozik be
a Halálsugár
c. kitaláló, izgalmas kalandokkal, attrakciókkal teli 6 felvonásos drámában

* A váradai összmunkásság táncmulatsága. Nagyvárad szervezett munkássága e hó 25-én, szombaton este 9 órai kezdettel a Munkás Otthon összes termeiben műsoros táncestélyt rendez. A nagyszerűen összeállított műsorból ki kell emelni a „Dereng a hajnal” című egyfelvonásost és a pompá-

A Nyomorultak II. RÉSZE

ma, szombaton látható utoljára

az Apolló mozgó

3, 5, 7 és 9 óras előadásain

A Nyomorultak I. és II. része együttma szombaton és holnap vasárnap látható csak az **Atlantic nyári mozgóban**, pontosan 4 és 9 órák**Az Apolló mozgóban**

vasárnap délelőtt fél 11 órai kezdettel

nagy matiné műsor**1. Pempadour parancsára**

LYA MARA FILM

7 hosszú felvonásban

2. Pat és Patachon**a FILMFLIRT**

c. vígjátékban

Az Apolló mozgó

Vasárnap délután 3, 5, 7 és 9 órák

Halálsugár

Kalandokkal, attrakciókkal teli film 6 felvonásban

A főszerepben: **Richard Talmadge (RICCARDO) Douglas Fairbanks leányzója.** Ezt megelőzőleg a legújabb Hallroomboy burleszk 2 felv.

san megválogatott szavakat. A munkás műkedvelők legjobbjai fognak az összmunkásság dalárdájával együtt közreműködni. Bevezető előadást dr. Szántó Dezső tart „Munkásság és művészetek” címen. Műsor után tánc. A zenét az összmunkásság zenekara szolgáltatja. A rendezőség mindent elkövet a legnagyobb siker érdekében, mert ezt az estét az összmunkásság a Munkás Otthon teljes felépítésének alapjára rendezi.

* **Tanítói kinevezések.** A közoktatásügyi miniszter N. Hagiut és Emil Manoliut, a nagyváradai tanítóképző gyakorló iskolájához tanítóknak nevezte ki. Maria Tomir a belényesi gyakorló iskolához nyert kinevezést.

* **Az Ipartestületek Szövetségének közgyűlése.** Erdély és Bánság ipartestületei által létesített Ipartestületek Szövetsége szeptember 26-án, azaz vasárnap délelőtt 10-től 2-ig, esetleg folytatólagosan délután 4-től 7-ig tartja rendes évi közgyűlést az ipartestület emeleti tanácstermében. A közgyűlésen a szövetségi működésről való beszámolás és némi tisztujtás mellett az ország közműves iparát érintő nagy horderejű közgazdasági kérdésekről is lesz szó.

* **Tegnap temették el dr. Mihely Lajosné.** Impozáns temetési menet kísérte utoljára a tragikus hirtelenséggel elhunyt dr. Mihely Lajosné. Leánya, akihez készülően volt, amikor leterítette a halál, báró Gaudernak Frigyesné még idejében leérkezett Nagyváradra, hogy résztvegyen édesanyja temetésén. Dr. Mihely Lajosné fia dr. Mihely Andor szeszgyáros azonban Bukarestben kapta meg a vészjósló táviratot és csak estére érkezett meg, amikor a temetés már lezajlott. Dr. Mihely Lajosné koporsója felett dr. Kecske méti Lipót főrabbi mondott meghatóan fenkölt gyászbeszédet. Az elhunytat tekintettel a zsidó ünnepi napra, koporsójában kézen emelve vitték a temetőig.

* **Nagy matiné az Apolló mozgóban.** Vasárnap délelőtt fél 11 órai kezdettel itt Váradon még eddig nem látott gazdag műsorral lép az Apolló mozgó közönsége elé. Bemutatja Lya Mara egyik legszebb filmjét, a **Pempadour parancsára** c. hatalmas drámát és utána az egyik legjobb **Pat és Patachon vígjátékot**, a **Filmflirt**öt és mindent 10 leles helyárrak mellett.

x **Püspök-fürdői autóbussz** alandóan közlekedik. Indul a **Fekete Sas**tól d. e. 9-10-11 órák, d. u. 2-3-4-5 órák.

Ezüst dísztárgyak KALMANNAL 2

Sportharisnya 57 lei
Divatkokás cernaharisnya 77 lei
a HÖFHERKE
Aruházban
Sas-passage 2565-2

* **Szabadiábra helyezték Bacher Emilt.** Budapestről jelentik: Az itélőtábla tegnap zárt ülésben foglalkozott Bacher Emil szabadiábra helyezési kérelmével. A bíróság a kérelemnek helyt adott és elrendelte Bacher házi őrzésének megszüntetését, illetve azonnali szabadiábra helyezését. A táblai végzés indoklása kimondja, hogy a hatvanesztendő családos Bachernek létérdeke fűződik ahhoz, hogy ittmaradjon az ország területén, mert csak így remélheti, hogy a Viktória konzern szanálásával kockán forgó vagyonaának egy részét megmenetheti. Különben is személyének, nevének közismert volta kizárja azt, hogy szokás vészelye forogion fenn.

Ma este fél 9-kor
RADICS BÉLA BLAHADALESTJE a színházban

Hallgassa meg a dal nagy művészet.

* **Staféta verseny Váradon a Hősök emlékére.** Jacob József prefektus és Marcus István rendőrprefektus védnöksége alatt rendezi a Törekvés vasárnap délután Nagyváradon keresztül a staféta futóversenyt. A verseny pontosan déli 12 órák kezdődik, s kiindulva a Károly pályáról, a lótvonalon keresztül a Rhédey-kerti sporttelepig tart. A győztes csapat egyesülete Biharvármegye tiszteletdíját, egy gyönyörű ezüst serleget, a győztes csapat tagjai ezüst érmet nyernek. Délután 2 órai kezdettel országos atlétikai verseny lesz a Rhédey-kerti sporttelepen, melyre az ország legjobb versenyzőit és egyesületeit hívta meg a rendező egyesület.

Arany ajándéktárgyak KALMANNAL!!

x **Résztétl fizetésre is előállít** temetéseket a „Kegelet” Saspassage.

x **Biharpüspökibe, pesti személynathoz fél 10-kor indul** autó. Személyenként 100 Lei. Indulás a **Royaltól**.

Vásznak, chiffonok, damasztok, étkezőkészletek a legmegbízhatóbb minőségben **Leitner Márton Rt-nél.**

* **Orvosi kozmetikai rendelő.** Dr. Jeremiás Aranka Bulv. Reg. Ferdinánd 24. (Uj plébánia-palota.)

* **Alföldyék tánciskolájában** Parcul Traian Chiosch az őszi táncanfolyam október hó 3-án kezdődik meg! Beiratkozni egész nap lehet az iskola helyiségében.

Heyman szinkör

Huzár László karnagy
vezetésével összeállított
különleges zenekarral
ma bemutatja

3-ik RIADÓ

A **brillians szerepeket**
„PLUTO” a fehér ló
Ralph Lewissel alakítja.
Jól jegyezze meg: **Mikor**
tűz van: megszólal a harmadik riadó.

Vasárnap délelőtt matiné

teljes zenekari kísérettel

10 leles helyárrakkal

Fekete város

8 felvonásban.

Trapéz királynő

Főszerepben:

GLADYS WALTON.

A zenekart **ARANYI KLÁRIKA** vezeti.

Legközelebbi slágerünk

Egyiptomi éjszakák

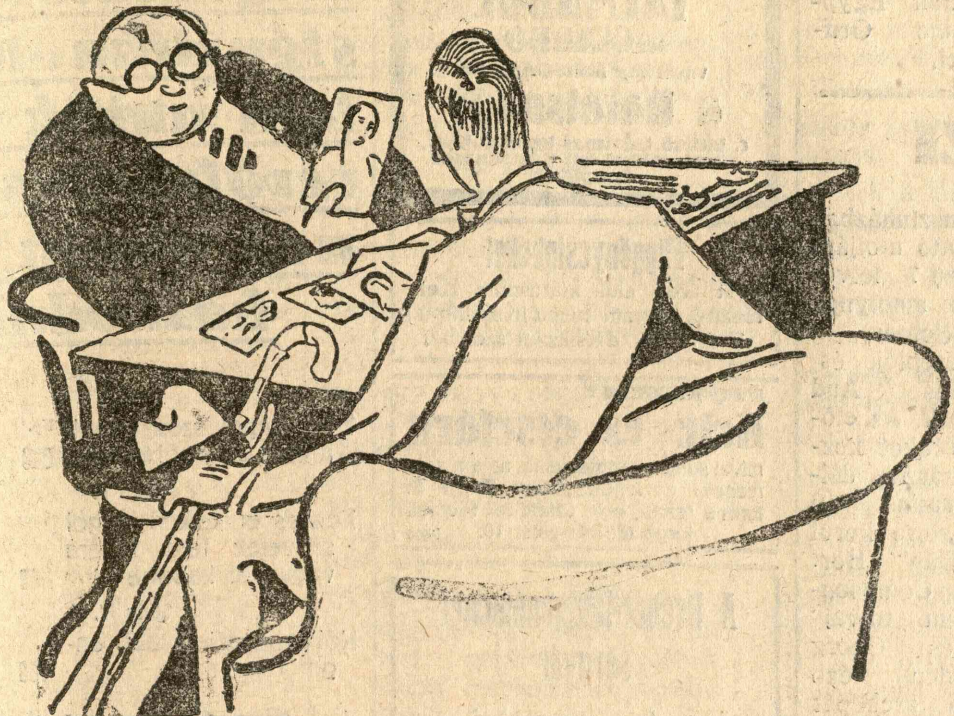
vagy

Sikoly a szfinx előtt

Corrine Griffith.

A házasságközvetítőnél:

- Hogy csinos és elegáns, azt a képről látom, de szeret-e spórolni?
 - Na hallja! Hiszen minden divatcikket KOVÁCS TESTVÉREK-nél vásárol!!!
- Egyébként minden délután láthatja őt KOVÁCS TESTVÉREK káprázatos kirakatai előtt.

Sígyelemmel kérjük átolvasni!!

Mosott vászon . . . métere	41 lei
Francia kockás szövet métere	59 lei
Sima liberti minden létező színben métere	68 lei
Francia flanell métere	88 lei
Spárga szőnyeg . . . métere	175 lei
Sima gyapju szövet női ruhára minden létező színben	métere 280 lei
Tiszta gyapju férfi szövet	métere 525 lei
Tiszta selyem bengaline minden létező színben métere	550 lei
Elsőrangú minőségű paplan	darabja 575 lei
Divat női kabát-keleme métere	575 lei

Kovács Testvérek

Románia legolcsóbb és legnagyobb divatáruháza

Sas-passage, Telefon 5-59

Nagyvárad közönségéhez!

A Hugó Viktor regénye nyomán készült „Nyomorultak” c. film előadásának alkalmából számtalan oldalról szemünkre vetették, hogy miért nem játszuk ezen filmet egy részben? vagy legalább miért nem tartottuk az első részt tovább műsoron, mert igen sokan akadályozva voltak annak megtekintésében.

Miután minden érdeklődőnek és reklamálónak kimerítő választ személyesen nem adhatunk, ezúton közöljük a következőket:

Egy rendes egyrészes film hossza 2—2 fél ezer méter (6—8 felvonás). A Nyomorultak 2 részének hossza 7000 méter (7 kilométer), vagyis teljes 3 műsornak a hossza, ezt egyrészben csak 3—4 óras előadás alatt lehet lejátszani. — Már most mi csak az igen tisztelt publikum kényelemszeretétet respektáltuk akkor, amikor nem akartuk egyházban ilyen hosszasan idejét lekötöni.

Ami az első résznek hosszabb ideig való műsoron tartását illeti, arra azért nem volt módunk, mert a filmnek minden napja le van kötve Erdély többi nagy városaiban és bármennyire akartuk volna is promógnálni, kénytelenek voltunk azt a kikötött időre elszállítani.

Tekintettel azonban arra, hogy látogatóink óhaja mindenkor parancs részünkre, nem riadtunk vissza semmi költségtől és így sikerült is óriási anyagi áldozatok árán a film első részét visszaszerezniünk és hogy a közóhajnak engedjünk

fő hó 26-án és 27-én, szombaton és vasárnap

a két részt együtt fogjuk leadni csak az Atlantic nyári mozgóban, még pedig délután

4 és este fél 9 órai kezdettel, míg az Apollóban rendes előadások keretében szombaton a Nyomorultak második része, vasárnap pedig a szenzációs „Riccardo” film megy.

Itt megjegyezzük, hogy gondoskodtunk arról, hogy a mozgó az oldalfalak precíz beállításával teljesen csukott és így temperált levegőjű legyen.

Kiváló tisztelettel:

az Apolló és Atlantic mozgók igazgatósága.

Százharminchárom diák jelentkezett pótérettségire Váradon

Holnap kezdődnek az írásbeli vizsgák

A Gojdu-lyceumban ma összeült a pótérettségi vizsgáztató bizottság, hogy megbeszélje a vizsgák alapelveit. A bizottság előtt százharminchárom diák jelentkezett. Nagyvárad, Nagyszalonta, Belényes, Zilah, Szilágysomlyó és Nagykároly középiskolaiból. — Jelentkezett több magántanuló és katonatiszt is. Az írásbeli vizsgák már valószínűleg vasárnap kezdődnek és előreláthatólag két napig fognak tartani. Kedden és szerdán javítják ki a dolgozatokat és szerda délután kihirdetik az írásbeli eredményt, illetve azt, hogy ki-ket bocsájtanak szóbeli vizsgára. Eszerint a szóbeli

érettségi vizsgák csütörtökön kezdődnek és körülbelül öt napig fognak tartani, mert egy-egy napon 20 diákot vesznek elő.

Általános az a vélemény, hogy a bizottság összeállítása sokkal szerencsésebb, mint az eddigieké volt, egyrészt azért, mert a vizsgáztató tanárok legnagyobb része nagyvárad, aki a viszonyokkal ismerős, másrészt azért, mert a bizottság elnöke: Jurga kolozsvári egyetemi tanár megértő és koncilians ember hírében áll, aki a diákokat nem — mint Dima professzor — dogmatikusan, hanem emberileg kezeli.

Fényes László végleg elköltözött Magyarországból

A neve évtizedeken keresztül fogalom volt. Fanatikus hittel, egy szebb, jobb jövőbe vetett bizalommal állt a fórumon, harcolt a közélet tisztaságáért, tollával sebeket osztogatott, sebeket hegesztett be. A magyar riportázs új korszaka tűződik nevéhez, egyidőben a legfélelmetesebb ellenfele minden korrupciónak, induljon az ki miniszteri párnázott szobákból, vagy tanyázzon az utolsó kis falusi csendőrösön. Nemcsak tollal, de szóval is harcolt szebb jövőért csoda-e hát, hogy sokasodtak az ellenségei. A társadalmi rend aztán sűrűn változtatott Magyarországon, Fényes László akkor is küzd egyik-másik cél eléréseért. A harcnak egy új korszaka indul, a támadásból védekezésbe kell menni. A Tisza-gyilkosságtól a cattarói matrózlázadásig mindenért Fényes Lászlót akarták felelőssé tenni. És a szerzetesi szegénységben élő, ősz, öreg Fényes Lászlóra hullanak a börtönévek. Nem tudják a tollat kiűzni a kezéből, új és új roham indul ellene, míg végre fáradtan, összetörtén, hitében megcsalva, feladja a harcot. Budapesti távirat jelenti ugyanis, hogy Fényes László ma levelet intézett Budapest főpolgármesteréhez, amelyben bejelenti, hogy megváltozott körülményeire tekintettel lemond bizottsági tagságáról.

Mint lapzártá után jelentik: Fényes László ausztriai utazásával kapcsolatban a budapesti főkapitányság megindította a nyomozást annak megállapítására, hogyan ju-

tott ki az országból, mert Fényesnek saját nevére kiállított utlevele nem volt és így rendes uton nem léphette át a határt. Valószínűnek tartják, hogy az osztrák határon csempészősvényeken kelt át. A nyomozás arra irányul, kinek a segítségével sikerült kijutnia.

A rendőrség értesülése szerint Fényes László még szerdán eltűnt Budapestről. Jelenleg osztrák fürdőhelyen üdül. Ma újabb kormányzósértési pere lett volna és attól tartott, hogy a tárgyaláson elrendelik a letartóztatását. — Egyébként október elsején meg kellett volna kezdenie harmadfélévi fogházbüntetésének leülését.

Lythimia-gyógóviz Tamaşău (Paptamási)

Értesítjük a n. é. közönséget, hogy a legjobb hírnévnek örvendő

paptamási gyógy- ásványvizforrást

átvettük és újból üzembe helyeztük. Rendeléseket felvesszünk és a helybeli raktárból szállítjuk. Akiknek van üvegjük, szíveskedjenek megtöltsék végett a Paptamási ásványvizforrás kezelőségéhez (Tamaşău, Bihar megye) eljuttatni. Az üvegeket megtöltve a legjobb állapotban ügyfeleinknek azonnal vissza küldjük.

Paptamási ásványvizforrás
igazgatósága

Bihoreana banképület

Telefon 525 2925 376

Férfiszövetek, finom kivitelben, kabátkelemék és hozzávalók dusan felszerelt raktára LEITNER MÁRTON Rt.-nél.

Más vállalat miatt
üzletemet feloszlatom.

Áruraktáramat

teljesen kiárusítom

Kiárusításra kerülnek a legdivatosabb téli és átmeneti kabátok, szőrmebundák, szövet-, selyemruhák, blouzok és mindennemű kész konfekció. Óriási választékban

szövetek, selymek,
bársonyok

és a legkülönlegesebb
női divatcikkek.

Teljes berendezés
eladó.

Spitzer Béla

Bul. Reg. Ferdinand 3

Heyman szinkör

o o o

— 3-ik Riadó kerül ma bemutatásra a Heyman Szinkörben 3, 5, 7 és 9 órákor. Ralph Lewis a leghíresebb amerikai drámai filmszínész legjobb alakítása ez a film, mely annyira természetes, hogy szinte az égés és a füst szagát szinte a filmen keresztül kell éreznünk. A nagyszerű beállítási zenekar csak növeli azt a nagyszerű hatást, amit a film egyedül is elérhet. Jön Egyiptomi éjszakák Corrine Griffithel. Táncbetétekkel.

MOZI

— A Dorian-filmszínházban ma, szombaton látható utoljára a „Vörös egér“ című 7 felvételű kalandor film, amelynek a főszerepeit Paul Richter, a „Niebelungen“ főszereplője és a temperamentumos Aud Egede Nissen alakítják. Az előadások 3, 5, 7 és 9 órákor kezdődnek. Holnap, vasárnap délelőtt 11 órákor matiné 10 leíes helyárrakkal, színre kerül a „Szerelem és Bűn“ Bert Lyttel és Betty Compsonnal, továbbá „Rádium tolvaj“ Brunó Kastner és Georg Alexanderrel. Minden néző Rodolpho Valentínó arcképét kapja ajándékká. Holnap lesz a bemutatója a „Rongyosok“, vagy „Frakkos kisasszony“ című bájos vígjátéknak, amelynek főszerepeit a legkiválóbb magyar színész, Csontos Gyula és a budapesti Magyar Színház kitűnő művésznője, Bajor Gizi alakítják.

— Atlantic nyári mozgó. Egyrészt az általános óhajnak engedve, másrészt beigazolandó, hogy az Atlantic és Apolló mozgóik igazgatósága mindent megtesz, hogy közönségének igényeit, bármily áldozatba kerüljön az, a legmesszebbmenőleg kielégíteni legőbb igyekezete. A most oly páratlanul szép sikerrel ment Nyomorultak filmét egyszerre vetíti le az Atlantic nyári mozgóban és pedig, miután a film a 7000 métert erősen meghaladja, pontosan délután 4 és este fél 9 órai kezdettel. Az időjárás ellen védelmet nyújtanak a ponyva oldalfalak, úgy, hogy mindenki a legkellemesebben érezve magát, élvezheti végig Victor Hugó legszebb regényéből készített remekművet. A két rész egy előadás keretében szombat és vasárnap megy.

— Richard Talmadge (Riccardo), aki Hollywoodban bárátságos mérkőzés keretében a filmszakértők zsürije előtt legyőzte Douglas Fairbanksot, holnap, vasárnap mutatkozik be az Apolló mozgóban, a Halálsugár c. filmben. Riccardo-nak ebben a darabban van legtöbb alkalmja közönségünk előtt bebizonyítani azt, hogy a

zsüri nem elfogultan ítélte neki oda Douglas Fairbankssal szemben a pálmát, mert ez a film telve van attrakciókkal, kalandokkal, úgy, hogy hő-sünknek valóban a legügyesebb artistát is megszegyenítő testi ügyességet kell produkálnia, hogy nehéz feladatát teljesítse. A Halálsugár kitűnő filmet a legújabb Hollromboy burleszk előzi meg.

RICHARD TALMADGE RICCARDO

vasárnap mutatkozik be
a Halálsugár

c. hírnő, izgalmas kalandokkal,
attrakciókkal telő 6 felvételű
drámában

Függőncsipeket

saját áron alul kiárusítom Ker-
tészné. Avram Iancu (Kossuth-u.)
2 sz. Sas kávéházzal szembe.

FIGYELEM!

Kele- és ecsetáru

mivel saját gyártmányaim, nálam szerezhető be legolcsóbban Stern S. Endre festék, kefe üzlete Str. Nicoles lorga (Zöldfa-utca) 10. 2406

A Dreher-Haggenmacher sörgyár

extra special

Őszi söre

most került forgalomba.

Mindenütt kapható.

2466

Nem kell reklám,

csak jó áru olcsó árban!

Hetiárjegyzék

Vizes pohár csiszolt	5.-
Boros pohár csiszolt	3.50
Likörös pohár csiszolt	3.-
Vizes kancsó kristály	30.-
Boros palack kristály	30.-
Mély lapos tányér fehér	15.-
Csemege tányér fehér	10.-
Teás, kávé csésze fehér	28.-
Mocca csésze színes	20.-
Teás, kávé készlet színes	400.-
Mosdó készlet színes	450.-
Étkező készlet felszerelve	1500.-

Eladás nagyban és kicsinyben!

Fraji Komlós Testvérek

ORADEA NAGYVÁRAD

Gyári raktár, nagykereskedés

Sir. N. Iorga (Zöldfa)-utca 13.

2822

2 m. nagyságú, kékszélű löpökro-
cok 500 Leiert Leitner Már-
ton Rt.-nél.

Fest. Tiszti
2 nap alatt
Malinocsán
a Sas alatt
Mos. 2779 Vasal

A lei emelkedését ki- használva, egy angol gyáros maradékait jutányos áron megvásároltuk s egy ritka alká- lom nyílik a t. vevőközönség- nek olcsón tu- házkodni

Seria I.
1 m. angol szövet férfi-
ruhára vagy női kabátra 600 630 660

Seria II.
Kockás és csíkos angol
szövetek férfi ruhára
vagy női kabátra 1100 1155 1210

Seria III.
Női kabátra legújabb an-
gol Himalaya 700 735 770

Confectio osztály

Elegáns női kabát angol
szövetből végig bélelve 2500 2650 2700

Prima Himalaya női kabát
szőrme gallér és kéze-
lővel 3000 3150 3300

Prima gyapjuszövet női
ruhára gyönyörű selyem
díszítéssel 1800 1900 2000

Kész férfi ruhák belföldi
szövetből 2200 2320 2400

Kész férfi ruha külföldi
prima szövetből 3500 3675 3800

Férfi raglan prima minő-
ségű angol szövetből 2900 3050 3200

Előirásos iskolaruhák készen és mérték után leg- jutányosabb áron.

Valódi szepességi vásznak gyári serakata.

Saját készítésű paplanok nagy választékban.

Selymek minden színben és minőségben állan- dóan raktáron.

Lukács & Co

Oradea.

Színház mögött.

Tolvajfogás

A napokban szentanuja voltam egy lopásnak. Egy szabályos, formális bűnügynek, amelyre paragrafus van, s amelyért a vádlott hónapokat, sőt esztendőket ülhet.

A dolog úgy történt, hogy a Victoriei-utcán le volt eresztve a sorompó. Az a sorompó, amely mögött a CFR vízi vasúti rakományait. Lisztet, diót, kukoricát, szentet. Most rávagonok futottak itt megrakodva, valószínűleg export célból, a hasárok mésszel voltak megszámozva. Ez azonban mit zsenirozza a fatolvaj, legfeljebb számmal együtt lopja el a fát.

Hogy néz ki egy fatolvaj? Nehéz körülírni őt, a milliók tolvajaira inkább ráismerni kávéházban, koncerten, utcán, színházban. A fatolvaj igen egyszerű ember. Ruhát alig visel, ami rajta van, rongyos. Ha nem így volna, nem is adná ivesmire a fejét, nem lehet egészen könnyű futó vagonokra ráakaszkodni, fellöbázni magát, amíg eléri a tehercocsi magas lépcsőjét, onnan a tetőt. Nem csak a távolságokat kell vigyázni, hanem félszemmel azt is, hogy valamelyik vasutas nincs-e a közelben. Vagy éppen egy rendőr, aki aztán nincs tekintettel a körülményekre. Pedig egy ilyen fatolvaj nem Harry Piel és nem keres vakmerő kalandokat. Veszélyes foglalkozásának csupán egy rugója van, szeretne, ha tél lesz, ha fagy jön, a five o'clockok ideje, szintén megmelegedni egy kicsit.

A fatolvaj tehát állt tette készen a sorompók mögött és egyszerre feltűnt a szerelvény. Pöfögött a mozdony, a tolvaj munkába kezdett. Ugy gondoltam, a tett pillanatában elborult előtte minden, egy nagy hasáb fa a szemé előtt a világ és a kattogó kerekek a világ zaja, melyben minden benne van: ima és átok, fohász és revolúció. Két nagy inas, kibarázdált tenyér volt a fatolvaj. Két vörös, előrenyúló kéz csupán ebben a percben, mely kalimpál és megragadni készül.

Öt darab fahasáb hullott le már akkorra, amikor a rendőr beállt várva a zsákmányt. A tolvajnak a fa volt a zsákmánya, rendőrnök a tolvaj, határ zsákmánya a rendőr.

Sherlocki izgalmakat minek felfokozni. A gyanútlan tolvaj beleszaladt a gyanúváros karjaiba. Ugy esett vele, mint Pilátus a krédóba, mint légy a mézbe, mint vőlegény a házasságba, mert csak egészen közönséges hasonlatokat lehet mondani.

— Adok én neked, mondta a rendőr, nem tiszteled a törvényt!

— Igen, mondta a másik és engedelmesen előterakta a kezét, hogy hurkot tegyen rá a rendőr.

Majd elindultak világturájára. Sokan megálltak és utánuk fordultak az uton. — Így fogták el a fatolvaj, akiről

olyan sokat irnak ilyenkor tél előtt, mert elvetemült lélek. Láttam szemtől-szembe, munkában és letörve, s nem fogom tudni elfelejteni.

(bárd.)

.....

.....

Hétfőn, szeptember 27-én

délben tizenkét órakor az Atlantic moziban

huszezer lejt sorsolunk ki.

Kedden, szeptember 28-án

már kezdődik az

újabb huszezer lejt kisorsolása.

Ingyen kap egy sorsjegyet,

ha összegyűjti és a kiadóhivatalba behozza

az Estilap

szeptember 29, 30, október 1,

2, 3, 5, 6, 7, 8 és 9-iki kelettel

megjelent számaival.

Ismeri már az új sorsolási

szabályokat?

Az első ingyen sorsjegyen

kívül

még egy ingyen sorsjegyet kap,

ha a most felsorolt sorsolási

példányok közül bármely tetszés szerinti öt sorsolási számmal beszolgáltatja.

Aki tehát a tíz sorsolási

példánnyal az első ingyen

sorsjegyre jogot szerzett,

minden öt újabb sorsolási

példány ellenében

újabb sorsjegyekre tarthat igényt.

Példa:

Az olvasó behozza a tíz sor-

.....

Elfogták az arad-váradai vonat kloroformos rablóját

Pár nappal ezelőt megírtuk, hogy az arad-váradai vonaton kloroformos rablótámadás áldozata lett Barna József aradi kereskedő, akitől a támadók nyolcvankilencezer lejt loptak el. Az ügyben három város rendőrsége indította meg a nyomozást. Váradai, aradi és szalontai detektívek hajszolták a vakmerő rablóbanda tagjait.

Tegnap aztán a váradai rendőrség értesítést kapott, hogy aradi detektíveknek sikerült

letartóztatni egy Mohácsy Lajos nevű cigányt, aki

társaival már több hasonló rablótámadást követett el.

Megállapították, hogy a cigány a rablás idején

az arad-váradai vonaton tartózkodott és utitársai vallomása szerint Nagyszalonta előtt tűnt el a harmadosztályú kupéból.

A kloroformos rablás ebben az időben történt

.....

Hétfőn, szeptember 27-én

solási példányt és ezenfelül még a szeptember 29, 30, október 1, 2 és 3-ik keletű számmokat,

akkor két sorsjegyet kap.

Az olvasó minden egyes sorsolási számból két példányt szolgáltat be.

akkor három sorsjeggyel játszik.

Nem kell tehát mindenkinek mindennap megvennie az Estilapot.

Ha hárman összeállnak, elég, ha csak ketten vásárolják meg, a harmadik olvasó

minden ellenérték nélkül sorsjegyhez jut.

Ebből következők:

Az Estilap minden harmadik olvasója akkor is sorsjegyet kap, ha nem veszi meg az Estilap egyetlen példányát sem.

Ez a legújabb kedvezmény az Estilap olvasói számára.

A nyolcadik sorsolási ciklus

ingyen sorsjegyet október 9, 10 és 11-én adjuk ki.

Huzás október 12-én.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2967

Átmeneti
Bőr-
Gyermek téli

KABAT

MENDEL

Regele Ferdinand
(Rákóczi-ut) 3.

és a károsult kereskedő Szalontán vette azt észre.

A rablott pénzt nem találták meg a cigánynál, valószínűnek tartják, hogy azt

társai elrejtették.

A detektívek több helyen tartottak házkutatást, de eddig eredménytelenül. A rabló cigányt tegnap beszállították az ügyészség fogházába.

.....

Erzsi aranyfogát csináltat...

Van egy kis váradai szobaleány, akit úgy hívnak, hogy Erzsi. — Szemrevéltó, rendezes kis nő, aki még sincsen husz éves és — legalább is eddig — tisztességes hajadon. Különös ismertetőjele — legalább is eddig — nem volt, ha csak nem az a ragyogó fehér fogor, amit sok uri hölgy is megirigyelt tőle. Nos ez az Erzsi most be lékerült a korszellem hatáskörébe. Aranyfogát csináltatott magának, még pedig kettőt... Két arany koronát, a ragyogó fehér fogára.

Erzsi nem tudja, hogy mit tett. Erzsinek fogalma sincs a korszellemről és fogalma sincsen arról, hogy az ő két aranyfoga valóságos szimbólum. Semmi baja nem volt annak a két fogának, mielőtt az arany koronát ráhuzatta volna. Mondom, egészséges, fehér fogai vannak, de Erzsi megkívánta az aranyat...

Erzsi nem tudja, hogy ami egészséges, az érték. Erzsi csak azt tudja, hogy az uri dámák, no meg azok a kivánatos, de rojalott hölgyek, akik felbukkannak előtte, mind-mind aranyfogát viselnek. Ő nem filozófus elme, hanem csak egy kis cseléd lány, aki legfeljebb konstataálni tudja a tényt, de a dolgok mélyére látni nem képes...

Erzsi megkívánta az aranyat és — anélkül, hogy tudatában volna — megkívánta a romlást. Ő csak a fényességet látta, de nem gondolt arra, hogy amiképen sincsen aranyfog rossz fog nélkül, azonképen sincs a világon pompa romlottság nélkül. Erzsinek ma még egészséges mind a harminckét fog, de azt a két fogat, amelyekre rákerült az arany korona, holnap már menthetetlenül kikezdi romlás. S ha egyszer — ami könnyen lehetséges — majd eszébe talál jutni, hogy mégis csak szebb volt az egészséges, fehér fog az aranyal és szabadulni akarna, a koronától... már akkor késő lesz...

Erzsi sorsa megpecsételődött. Kár érte. Szép, egészséges, fiatal leány volt és megejtette a korszellem... (kl.)

Megérkeztek a világhírű

DUNLOP

köpenyek, tömlők és tömör gumi-abroncsok autók, teherautók és motorkerékpárokra.

Minden méretben a legolcsóbban beszerezhetők

KRAUSS LAJOS-nál

a Dunlop Rubber & Co. Ltd, Birmingham (Anglia) cég helybéli képviselőjénél

Piața M. Viteazul (Nagy piac-tér) 4. szám

Andrényi-ház — Telefon: 78. sz.

Több fióküzletünk megszüntetése miatt

hétfőtől kezdve

az összes raktáron levő árukat
mélyen leszállított árban
árusítjuk

Au Printemps de Bucarest

(volt Missir)

Győződjön meg olcsó árainkról!!

SPORT

**Csak egy váradi játékos vesz részt
a román-jugoszláv válogatott mérkőzésen**

— Egy elhamarkodott válogatás —

Sándor jugoszláv király Mario-
rával, a szépséges román királyi
hercegnővel történt egybekelés al-
kalmával egy pompás arany ser-
leget ajánlott fel a román s jugo-
szláv nemzeti válogatott futball-
csapatok közötti vetélkedés győz-
tesének. A király akarata szerint
azt a csapatot illeti a gyönyörű
mivű kupa, amely háromszor
győztesen kerül ki a küzdelemből.
Az első meccset Belgrádban, a ki-
rályi esküvő napján a mieink
nyerték meg Rónai és Guga győz-
tes góljaival. A nemzeti csapa-
tunkban általában a váradi játé-
kosok brilliroztak. Kinigli a NAC
akkori centerhallja szenzációs
formát játszott ki. A királyi kup-
pát akkor elhozták a mieink Bel-
grádból, a bukaresti szövetség
magának vindikálta, amiből a te-
mesvári pályaudvaron majdnem
egy súlyossá vált affér is keletke-
zett az erdélyi és regáti sportem-
berek közt. De győzött a józan
belátás s az erdélyiek végül még-
is átengedték a gyönyörű győzel-
mi trofeumot a bukarestieknek,
akik azután Erdélynek mindama
városában, mely játékost adott a
győztes nemzeti csapatnak, több
napra kiállították a hatalmas
arany serleget.

Évek teltek el, de az aranyku-
pa bírtoklása még mindig vitás. A
két nemzet szövetsége kö-
zött egyenlenség támadt a to-
vábbi mérkőzések dolgában. A fe-
szült viszony csak a legutóbbi
időben enyhült, mikor a két szö-
vetség megegyezett egy utolsó
mérkőzésben, mely azután elfüg-
gött, hogy kit illet végleg a
királyi serleg. Ezt a mérkőzést

október 3-ára, Zágrábba tűz-
ték ki.

Dr Morár Teofil nemzeti szö-
vetségi kapitány hozzájárult a
reprezentáns csapat egybeállítá-
sához s már ki is tűzte a triál
mérkőzéseket, amelyek eredmé-
nyei alapján a legjobb nemzeti ti-
zenegyet kiválogatta volna. E
közben azonban kapta a bukaresti
központ sürgöny értesítését,
hogy a zágrábi nemzeti mérkőzés
terminusát egy héttel előbbre hoz-
ták s így a román nemzeti válo-
gatott csapattal vasárnap — szept-
ember 26-án — Zágrábban kell
lennie.

Dr Morár a sürgöny vételekor
már csak arra szorítkozhatott,
hogy a reprezentáns csapatot egy-
beállítsa. E munkáját úgy végezte,
hogy válogatott csapatunk tör-
zseül a temesvári Kinizsit vette,
melynek csak három posztjára áll-
ított más játékost. Így a csatár-
sorba beállította Barbu II-öt (ara-
di Olympia) és Gugát (petrozsé-
nyi Camp), az egyik hátvéd he-
lyére pedig Barthát (Nv. Török-
vés). Egyéb posztjain a nemzeti
válogatottnak azok a Kinizsi játé-
kosok szerepelnek, akik az el-
mult vasárnap Nagyváradon bemu-
tatkoztak.

A csapat így meglehetősen erőt
reprezentál, de nem teljesen hi-
bátlan. A kapus helye feltétlenül
Ströck I-et illette volna, aki az
utóbbi időben ismételtelen bebizo-
nyította, hogy Romániában hoz-
záfogható klasszisu golkaper
nincs. A beállított Zombory két-
ségtelenül ügyes kapuvéd, de
hiányzik a nyugalma s így munká-
ja sokszor bizonytalan. Barthá

mellé is Markovits vagy Székely
illett volna inkább, általában a
nagyváradi közvetlen védelem —
ezt dr Morárnak a legjobban kell
tudnia — felette áll bármely más
összeállítású romániai védőtör-
nek. A Kinizsi csatárláncot Ströck
Albi és Csomag hatásosabban
egésztették volna ki, mint Barbu
II. és Guga, márcsak azért is,
mert utóbbiaknak nem volt mód-
jukban az utóbbi időkben igazi
nagy meccseket végigküzdeniök.

Kétséssé teszi esélyeinket az is,
hogy a bukaresti szövetség szinte
meglepetésszerűen máról-holnapra
hívta munkára a nemzeti válo-
gatott csapatot, melynek tagjai úgy-
szólván a zágrábi pályán fognak
találkozni.

Biznunk kell azonban játéko-
saink lelkesedésében és ambíció-
jában, mellyel nem fogják kien-
gedni kezükben az egyszer már
megragadott királyi serleget.

○ **Váradi fiúk diádala a kato-
nai olimpiáson.** Pop tábornok, a
VI. hadtest parancsnoka, kiváló
előszeretettel viseltetik a sport
iránt és nagy súlyt helyez arra,
hogy a parancsnoksága alá tarto-
zó legénység kivégeye részét a
testedző sportból. Most egy fiók
olimpiázt rendezett, melyen a
hadtest ezredeinek athletái és
futballistái összemérték az ercjú-
ket. Nagy meglepéssel állapít-
juk meg, hogy a futballtornán a
váradi katonai fiúk az első helyre
kerültek, amennyiben a 86. gya-
logezred futballcsapata, amely
csupa váradi futballistából áll, az
éle került és október 22-én fogja
megvívni a döntő küzdelmet a
másik katonai csoport győztesé-
vel, a kolozsvári II. repülő ezred
labdarúgóival. A váradi 86-osok
valamennyi mérkőzésüket meg-
nyerték, legnehezebb volt a 87.
gyalogezred csapatával Kolozs-
várott folytatott küzdelmük, mert
ez a csapat majdnem teljesen a
szatmári bajnoki együttesből, az
Olimpiá-ból került ki. A mieink

a mérkőzést gyönyörű játék
2:0 arányban nyerték meg. Min-
két gólt Ströck Pista, a NAC ka-
pusa rúgta, aki tudvalevőleg ki-
nő csatárjátékos is. Szerepelt
a csapatban Löwenstein, Grün-
baum, Kinigli II. (NAC) és Ru-
kapus (Makkabea). Különösen
volt a centerhalf posztján Löwe-
stein. A csapat nagy ambícióval
készül az októberi döntő küz-
delemre.

○ **A Törökves országos athle-
ikai versenyt rendez vasárnap.**
Törökves, amely egyesület min-
denkor szem előtt tartotta a fu-
tball mellett az athletika fejlesz-
tését is, vasárnap országos athle-
ikai versenyt rendez, amely igen
komoly eseménye lesz a román
athletikának. Vasárnap délelő-
fél 12 órakor futóverseny kezdődik
a városon keresztül 16-
200 méter távolságra. A futók
Károly-pálya tribünje előtt indul-
nak. A Carmen Sylva-téren,
Ferdinánd király (Rákóczi) utca
a Mária királyné (Bémer) téren
Mosoiu tábornok (Mezey Mihály)
utcán keresztül a Rhédey-
pálya tribünje előtti célig futnak.
Délután ifjusági 100, 200, 1500 mé-
teres síkfutás, diszkoszvetés, súly-
dobás, távolugrás és rudugás.
Junioroknak 100, 400, 3000 mé-
teres síkfutás, 400, 200, 100 méter
staféta, súlydobás, magasugrás,
rudugás. Senioroknak 100, 200,
400, 800, 1500, és 3000 méter
síkfutás, 400×100 méteres stafé-
ta, olimpiai staféta, távolugrás, ma-
gasugrás, súlydobás és diszkosz-
vetés. A versenyzők részére gyö-
nyörű tiszteletdíjakat adott a vá-
ros, a megye, a Kerületi Sport-
szövetség és számos kiváló sport-
barát. A nevezések felől és ma-
den egyéb fölvilágosítást Kar-
Mihály, a Törökves athletika
szakosztályának elnöke, a verseny
rendezője ad.

○ **Sternberg hazatért.** A Török-
ves berkeiben nagy az öröme
Sternberg, a piros-feketék nagy-
szerű halfjátékosa, aki válogatott
csapatunknak is standard tagja
egy rövid galaci kirándulás után
visszatért és újra játszani fog
csapatában. A kis hűtlenkedést bi-
nyára még fokozottabb játék al-
ratával fogja lezárítani.

○ **Szalontai utiköltség 3000 le.**
Az intézőbizottság a legutóbbi
ülésén megállapította, hogy a bu-
koki mérkőzés céljából való uti-
zás alkalmával a Várad—szalonta
vonalon a csapatok 3000 le
utiköltséget számíthatnak fel egy-
más terhére.

○ **Szemere újra játszik.** Ho-
nap, vasárnap délután a Károly-
pályán ismét alkalom kínálkozott
a nagyszerű NAC—Török-
ves komb. csapat művészi futballjáté-
kának a szemléletére. A dícsősé-
ben gazdag együttes ellenfele
uttal egy nagyváradi válogatott
csapat lesz, olyan kitinő erővel
egybeállítva, hogy a kombinált
nak egyáltalán nem lesz könnyű
dolguk. A kombinált csapatot
újra játszik Szemere, aki már te-
jesen kiheverte multkori sérülé-
sét, de részt vesz a játékokban.
Sternberg is, ki a napokban érke-
zett vissza a Regátból.

○ **Bankett a váradi válogatott
tak tiszteletére.** A szövetség inté-
ző bizottsága Román Romulus
indítványára elhatározta, hogy
nagy társadalmi akciót indít egy
hatalmas bankett rendezésére,
amelynek keretében méltóan ün-
nepelni fogják a nagyváradi válo-
gatott futballcsapatot, amely az
utóbbi időben elért szenzációs
kerekével oly hathatósan gyarapí-
totta városunk kulturális dicsőségét.

Mit szól hozzá?

HOL KÉSIK A FLORIDAI NÉVSOR?

Onagyságától megkérdeztük, hogy mit szól a floridai katasztrófa-hoz? Miami és Palm Beache rettetes pusztulása hogyan hatott az idegeire? Még a ciklon, azt az idegetetett volna bírni, de a csak kilehető volt a bírni, de a med-tenger is, hogy kiloccsant a med-ről... Olvasta nagyságos asszo-nyom — kérdeztük. — Hogy Ford és Edison nyaralót sem kímélte a megvesztegethetetlen vihar, amely az egész partvidéket végigsö-pörte?

— Megvallom őszintén — vilá-gosított fel a nagyszágos asszony — a katasztrófa lefolyása engem seppent sem érdekel. De minden-nap keresem a lapokban, az áldo-zatok névsorát.

— Eddig csak hozzávetőleges számadatokról tudunk, a mentés még sem kezdődött — védekez-tünk.

— Engem pedig más nem érde-ke, mint az, hogy ki halt meg Miami-ban? Általában a lapokban csak az érdekes, ha ismerős ha-lottak neveit fedezel fel az ember. Nekem legalább is, ez a vélemé-nyem.

— Nem vár hirt esetleg egy ott tartózkodó rokonáról, asszonyom?

— Ó, az külön érdekes volna, ha az áldozatok névsorában egy rokon nevét is fölfedezhetném. De nem különösebben a filmesilla-gos halála tud meghatni. Valenti-no halála majdnem beteggé tett... Ugyam, ön tudja, mi egy nőnek a szenvedés. Boldogság szenvedni. Oh, ha a kedvenceim közül vala-ki... Valentino óta úgy unom az életet...

— Például Gloria Svanson? Betty Bronson? Pearl White? Ai-len Pringle? Bánky Judit? Collen Moore? Pola Negri? Mary Pick-ford? Fairbanks? Novarro? Chaplin?... No mondja már, ki-válogatná a halálát szeretné olvasni? Hiszen annyian vannak, hogy mindet képtelenség felsorolni.

Onagysága gondolkozott. Lehaj-gotta érdekes fejét s csak később válaszolt.

— Tulajdonképpen mindegy, melyik pusztult oda. Sőt!

— Az sem olyan baj, ha nem is állstar volt, hanem csak híres író, vagy politikus, szóval olyan ember, akinek a halála megdöb-bent. Akit jól ismertem, a mun-dából, e közszereplése folytán, annak a halála mindig megdöb-bent. Természetesen váratlanul kell, hogy érjen a halálhír, külön-ben nem ér az egész semmit. Hosszu haldoklás után az ilyen esetben, mint én, kihal a sajnál-tás tobzódni akaró vágya.

— Nem gondol arra nagyságos asszony, hogy az ön várakozásával szemben az egész világ szörnyű gondalommal néz a névsor elé?

— Nem, erre nem gondolok. Egyszer a világ nem érdekel, csak a két-három név, amelytől el-erőszakoltan ajálni. — jelentette ki hatá-rozottan a nagyszágos asszony, a hasonló női lélek e kiváló reprezentánsa.

A mai kirichi nyitás BUDAPEST 265

BERLIN	12327	PARIS	1435
NEW-YORK	51660	PRAGA	153250
LONDON	2512	B.PEST	72.45
...	73	MILANO	1905

A német kormány helyesli Stresemann genfi tárgyalásait

— Az Estilap eredeti távirata —

Berlinből jelentik: A német birodalmi kormány Marx kancellár elnökletével ülést tartott, amelyen Stresemann külügyminiszter jelentést tett a Népszövetség ülésére Genfben kiküldött német delegáció tev. kenyiségéről.

A minisztertanács helyeslően és köszönettel tudomásul vette Stresemann jelentését.

Beszámolt aztán Stresemann azokról a tárgyalásokról is, amelyeket Briand francia külügyminiszterrel a francia-német kiegyezés érdekében folytatott. A német kormány egyhangulag helyeselte a tárgyalásokat és ezeknek folytatására az érdekelt szakminiszterekből bizottságot alakítanak, amely legközelebb jelentést tesz a kormánynak. A bizottság tagjai a külügy-, a gazdaságügyi- és a pénzügyminiszter.

A minisztertanácsnak ezt a határozatát közölték a berlini francia nagykövettel.

Mi van a színházi koncesszióval?

A nagyvárad színház koncessziójának kérdése hosszú va judás után ugy látszik végre mégis döntő stádiumba jutott. Tulbure György polgármester bukaresti tartózkodását felhasználta arra, hogy a szépművészeti minisztériumban az illetékes tényezőkkel Erdélyi Miklós koncessziója érdekében megbeszéléseket folytasson. A polgármester tárgyalt Nichifor Crai-nic államtitkárral és a miniszterium több vezető tisztviselőjével. A minisztérium állás-

pontja az, hogy

a koncesszió Erdélyi szá-mára kiadható.

azonban csak Goldis mi-niszter visszaérkezése után lehet a kérdést véglegesen ren-dezni. Miután a koncesszió kérdése amúgy is nagy kése-delmet szenvedett, Erdélyi Miklós ma délután Aradra uta-zott, ahol felkeresi Goldis mi-nisztert és kéri fogja, hogy a koncessziót Bukarestbe való visszaérkezése után hétfőn adja ki.

Október 3-ra halasztották a városi lakásbérlok közgyűlését

A Nagyvárad Lakásbérlok Szövetsége közli, hogy a szeptember 26-ára hirdetett közgyűlést kénytelen elhalasztani, minthogy a Katholikus Kör nagytermét erre az időpontra a Magyar Párt foglalta le. A Szövetség ennek folytán október hó 3-án, vasárnap d. e. 10 órakor a Katholikus Kör nagytermében fogja megtar-tani a közgyűlést. A gyűlés programjának a legkiemel-kezőbb pontja a lakások fel-szabadítása elleni tiltakozás lesz. Tekintve a közgyűlés nagy jelentőségét, a Szövetség felhívja Nagyvárad egész bérlok társadalmát, hogy tekin-tet nélkül arra, hogy tagjai-e a bérlok szövetségének, vagy nem, teljes számmal vonuljanak fel a gyűlésre. Különösen kéri az egyes nagyobb tár-sadalmi csoportokat: a köz- és magántisztviselőket, iparosokat, munkásokat stb., továbbá a nyugdíjasokat, a hádiözve-gyeket és rokkantakat, hogy a gyűlésen testületileg jelenjenek meg. A közgyűlés tiltako-zását egy memorandum alak-jában fogja a kormányhoz juttatni. A bérlok helyzete és harc a kritikus órákhoz közeledik, épen azért minden bér-loknek eminens érdeke, hogy a

közgyűlés impozáns megnyi-lalkozását megjelenségével fo-koza.

Nagyvárad úrfolyamok

Magyar korona	370 pénz	360 áru
Dollár	194	197
Cseh korona	580	590
Svájci frank	3850	3875
Osztrák shilling	2760	28
Francia frank	550	570
Angol font	990	975
Olasz lira	735	750

A nagyvárad-béli autóbusz halálra gázolt egy embert

Orizetbevették a sofföröket

Halálosvégi szerencsétlenség történt tegnap este a biharmegyei Kislaka község határán. Nagyvárad felé tartott a nagyvárad-béli autóbusz, amikor az országúton szembejött vele Ferke Gusztáv kislaki földműves kocsiján. Az autóbusz oly gyorsan haladt, hogy a szekér nem tudott előle kitérni s a karambol megtörtént.

Az autóbusz teljes sebességével nekibajtott a szekérnek, amely darabokra tört. Az autó-busz utasai rémülten ugráltak ki az uttestre, ahol megrendítő lát-vány tárult a szemük elé.

A szekér roncsai közt ott fe-

* A Zsidó Nemzeti Szövetség cionista városi csoportjának tisztújító közgyűlése. Holnap, vasárnap, fél 11 órai kezdettel tartja meg tisztújító közgyűlé-sét a nagyvárad cionista cso-port, a Kereskedelmi Csarnok kistermében. A kolozsvári köz-pont képviselőjében részvesz a közgyűlésen dr. Marton Ernő az Új Kelet felelős szer-kesztője. A közgyűlés tárgyo-rozatában szerepelnek: dr. Bárdos Imre, aki elnöki megnyitót tart. Dr. Winkler Mórné beszámolót tart a Pro-Palesztina Liga működéséről. Dr. Kohányi Rezső ismer-teti a cionista csoport kultur-programját, dr. Marko-vics Ignác Keren-Kajemethi beszámolót tart, dr. Berger József az ifjúsági block elnöke ismerteti az ifjúsági mozgal-mat, Blum Zsigmond főtitkár helyi csoport és Keren-Haje-szód beszámolót tart. Keren-Hajeszód és helyi csoport tisz-tikara és a Zs. N. Sz. végre-hajtó bizottságának megvá-lasztása. A cionista csoport vezetősége ezúton hívja meg a testvéregyesületeket és az érdeklődőket.

Színház

Szombat: Radics Blaha-dal-estje.

FÉL KILENCKOR KEZDŐDIK A RADICS-BLAHA-DALEST.

A nagy érdeklődéssel várt Radics-Blaha-dalest fél kilenc órakor kezdődik. Délután még a Hegedüs Hirlapirodában válthatók elővételben a jegyek. A színházi pénztárnyitás ideje esti fél 8 óra. — Bura Károly és Bura Sándor is mu-zsikálnak abban a zenekarban, amelynek Radics Béla, a kirá-lyok cigánva lesz a primása. Felépnek Baranyay Jolán, Demetrovits Böske, Ocs-kay Mihály. A Nagy Endre kabaré két darabjában, a „72-ös örház” és a „Száráz-ság” főszereplői Misoga László, Körössy Juci, Barna Anci, Kornai.

küdt eszméletlenül Ferke Gusztáv véres teste. A szeren-csétlen ember már alig lélegzett, amikor feltették az autóbuszra. Visszavitték Bélbe az orvoshoz, de anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna, kiszene-deft.

A béli csendőrség orizetbevette az autóbusz két sofförjét: Szabó Antalt és Terhes Ferencet, akiket ma beszállítottak a nagyvárad ügyészség fogházába. Az ügyész-ség is megindította a vizsgálatot és elrendelte a holttest felboncolá-sát, ami alkalmasint még a mai nap folyamán meg fog történni.

„Marica grófnő“ Horváth Micivel. Vasárnap délután 4 órakor Horváth Micivel a címszerepben Marica grófnő operettét játsszák a nagyváradai színházban. A többi szerepben Barna Anci, T. Pogány Janka, Körössy Juci, Tompa, Misoga, Stoll, Tompos. — Vasárnap este 8 órai kezdettel ugyancsak Horváth Micivel a főszerepben a „Csókos asszony“ operett kerül színre. A főbb szerepekben Barna Anci, T. Pogány Janka, Tompa, Misoga, Stoll, Ocskay, Tompos, Kertész. Mindkét előadásra jegyeket a színházi pénztár árulja.

Reklám flanel, pazar választékban 33 Leifert **Leifner Márton** Rt-nél.

NYILTÉR

Társamtól, dr Bock Alfréd ügyvéd úrtól elváltam, ügyvédi irodámat Parcul Traian (volt Széchényi-tér) 6. sz. alá helyeztem át.
3035 Dr Virányi Lajos ügyvéd.

„RECORD“

zománcozott főzőedények erős acéllemezűből, felülmúlja az összes eddigi gyártmányokat. Rendkívül olcsó! Egy konyhaberendezés 1500 lei. Paradicsom passzírozógép No. 1. 80, No. 2. 100 lei. Alpaca gyöveszköz „Berndorfi“ ezüstfazon kanál vagy villa 65, kés 85, kávé 35, tejsmerő 150, levesmerő 240 lei. Szállítja

STERN JOZSEF
vaskereskedő cég Piața M. Viteazul (Nagypiac-tér) 2 sz.
Telefon 892. 3018

Sziveskedjék megnézni

Friedmann
villanszerelő
csillárjait

Autodinamók tekeréselése és javítása. Autóégők kaphatók

Piața Unirii 16.

Telefon: 8-68. Mosse 30215

x Vizum, gyorsan, pontosan a Hegedüs Hirlapirodában. Telefon 458.

Tüzifa és kőszén

szükségletét a legjutányosabb árban beszerezheti

„SYLVANIA“

üzli a. és széntelepnél

Horia (Dăbâru) utca 26.
Telefon: 205. 2921

APRÓ HIRDETÉSEK

A legkisebb apróhirdetés 10 szóból 40 lei. Egy szó 4 lei vastag betű 8 lei. „Cím a kiadóban“ jelzés díja 10 lei. Állást keresőknek 50% engedmény.

LEVELEZÉS

PARIS. Levél nem jött tőled. Végre J.-től 2 hét óta ma érkezett. Legalább megnyugodnak. V. még ott van. Minnyájan sokszor csókolkunk. 769

NE képezzél, ne pityregj! Sokkal közelebb van, mint gondold. Csók Livitől. 768

EREDETI angol férfi és női kabát és ruha szövetek, vászon és damaszt árak gyári árban 5 havi vagy 20 heti részletfizetésre csak is Textil Centrala gyári terakában. Ferdinánd király (Rákóczi) ut 18. szám.

HÁZASSÁG

URAK! Ki hajlandó szépnek mondott 18 éves urilánnyal házasság céljából levelezni? Bevezetett jömenetelű üzlettel rendelkezem. Fényképpel ellátott leveleket „Gazdag“ jellegre a Hegedüs hirlapirodába. Kalandorok kíméljenek! 764

HÁZASSÁG közvetítők adják le a címüket a Hegedüs hirlapirodában. 773

LAKÁS

KÜLÖNBEJÁRATU utcai és egy udvari butorozott szoba elsejére kiadó. D. Tichindeal (Fürdő) utca 6. szám. 772

CSINOSAN butorozott szoba 2 fiatalembernek, 2 nagyobb diáknak kiadó. Ugyanott elsőrendű szakkácsnö felvétetik. Jorga Miklós (Zöldfa) utca 5. I. em. 770

FERDINÁND király (Rákóczi) utnál háromszobás parkettes modern komfortos magánház kettőszázézer lei, kamat nélküli kölcsön ellenében azonnal átadó. Értekezni Bálint, Delavrancea (Ritoók Zsigmond) utca 32. 776

OKTATÁS

PRIVAT órákat olcsón ad fiatalember, német, román, francia, angol, matematika és hegedűből. Gál Zoltán, Velencepart 19. 739

NÉMET órákat adását ismét megkezdtem. Kordáné, Saguna (Kapucinus) utca 8. 714

ALKALMAZÁS

KERESÜNK azonnali belépésre saját számmal rendelkező önálló és segítő faragó munkásokat. Transilvania Butorgyár, Cluj, Dragos Voda 3. 730

ÉRETTSEGIZETT fiatalember azonnali belépésre felvétetik. Terményszakmában és románul tudók előnyben. Dancse Jakab terménykereskedő. Victoriei (Kolozsvári) utca 92. 737

TISZTESSÉGES mindenek, kis családhoz felvétetik. Densusianu (Jókai) utca 23. szám.

KÖNYVELŐ, perfect német, magyar levelező órák vagy egész napi munkát keres. Hoffmann, Caragiale (Nyárfa) utca 8. 747

JÓ házból való fiu tanulónak és egy kitűző fiu felvétetik. Lukács & Co. 98

ÉPÍTESI szakmában, valamint téglá és cserépgyártásban teljesen jártas, mérlegképes könyvelő, szerény igényekkel állást keres. — „Szakember“ jellegre állatt a Hegedüs hirlapirodában. 722

NÉMET-magyar nyelvismerettel bíró, vasszakmában tökéletesen jártas, komoly munkaerőt raktárnoknak felvesszünk. Írásbeli ajánlat Ferrocmerciala S. A.-nak teendő meg. Román nyelvtudással bíró előnyben részesül. 766

MUNKASLANYOKAT, fiukat, asszonyokat, férfiakat gyári munkára felvesszünk. Demyhonionóda, Püspöki-ut volt Fehér téglagyár. 724

ÜGYES, megbízható szobalányt jó bizonyítvánnyal keresek. Delavrancea (Ritoók Zsigmond) utca 30. szám. 752

TEXTIL szakmában jártas urak helybeli magánfelek látogatására felvétetik. Kik ily minőségben már működtek előnyben részesülnek. Deutsch József, Vlahuta (Szt. János) utca 12. 754

NYUGALMAZOTT vasuti tisztviselőt keresek vidékre. Sebestyén, Mosoiu tábornok (Mezey Mihály) utca 14. 759

MUNKASLEANYOK, kik csomagoláshoz értenek, könnyű munkára felvétetik Komlós Testvérek üveggereskedésében, Jorga Miklós (Zöldfa) utca 13. 725

INKASSZANST és üzletszerzőt 10 ezer lei kaucióval felveszek. — Cím a Hegedüs hirlapirodában. 775

FELVESZEK 2 textil ügynököt, magas fix és jutalékra. Cím a Hegedüs hirlapirodában. 777

ROMANUL beszélő kiszolgáló kisasszony felvétetik Nagy Sándor parfümeria, Mária királyné (Bémer) tér. 778

JÓL főző mindenest keresek kis családhoz azonnalra vagy elsejére. Beer festéküzlet, Avram Janu (Kossuth) utca 13. 781

ELLÁTÁS

ISKOLASLANYKAK, tisztviselőnk lakást, teljes ellátást kaphatnak családnál központban. — Cím Hegedüs hirlapirodában. 771

TELJES ellátást kaphat 2 hivatalnok. Cím Hegedüs hirlapirodában. 753

FINOM ebédkoszt helyben és kihordásra kapható. Simeon Stefan (Bethlen) utca 25. 757

KÜLÖNFÉLÉK

FORDITASI iroda vállal teljes precíz fordítást magyarból románra és románból magyarra. Megbízásokat közvetít a Hegedüs hirlapiroda. 637

2 éves leánygyermeket örökbe adnék, Templom-tér 3. Deczki Zsuzsánna. 767

KÖZREMŰKÖDŐ társaságok jól jövedelmező üzlethez, tősszázezer lei tőkével. Cím a Hegedüs hirlapirodában.

INGATLAN

HAZ T. Cipariu (Hodossy lós) utca 2. 3 szoba, fürdő, WC, bással, elköltözés miatt eladó.

ELADÓ esetleg bérbeadó azonnal elfoglalható uri magánház tekezhetsi Densusianu (Jókai) utca 6.

VLAICU Aurél (Vámház) utca sportterrel szemben 760 telj. jutányosan eladó. Cím Hegedüs hirlapirodában.

MEGELHETEST biztosító sarokház négyszázötvenezer lei eladó. Anonima (Gedeon) utca

ADÁS-VÉTEL

RÉGI fehér horgolt terítő sebbet-nagyobbat megvételre keresek. Cím Hegedüs hirlapirodában.

GYÖNYÖRŰ, kormoslejtű, di fajt, him farkaskutya kölyök tányosan eladó. Cím a kiadóban.

BUTELIAS üvegek eladók. Cím a Hegedüs hirlapirodában.

HASZNALT vizmentes ponyva és ambalaszt magas árban veszt. Nicu Filipescu (Szarvas) sor. Simon.

EGY új topolya betétes tölgyháló eladó. Hilária (Pece) utca

PAPLANPEHELY, mindenféle toll legolcsóbb Halmosnál, Baros utca 1.

TÜNDÉRUJJAK kézimunka, vatlap, minden szám változatos gazdag tartalommal, nagytoll, számolható mintákat tartalmaz mellékvivvel. Megjelenik havonta. Példányonkénti ár 80 lei és a postaköltség. A pénz előzetes befizetése ellenében szállítja a Hegedüs hirlapiroda.

FIU télikabátok jókarban 13-15 éveseknek eladók. Vlahuta (Szent János) utca 78.

EGY jókarban levő 6 szemű „Audi“ luxus autó sürgősen eladó. Megtekinthető a tulajdonosnál, Németh Tileagd (Mezőtelek) utca 57.

„VICTORIA“ teavaj rendszeres házhoz szállítva megrendelőre. Gheorge Lazar 7. (volt) utca 57.

HASZNALT, kitűnő állapotú levő kis Opel, jutányos áron eladó. Velocitas garage, Ciorogănița püspök (Uri) utca 14. Közvetlenül díjazva.

Viktória

butorraktár

Vlahuta (Szent János) u. 2. Székek, asztalok, hálószobák, garnitúrák, előszoba- és állófogasok gyári áron. Nagy választék, kedvező fizetési feltételek mellett.

Hajlítót butorok javítását szakosan vállalom.

Dr Bárdos József
óra- és ékszerjavító
műhely

Nicolae Zsiga (Lukács Gy.)-u. 7.
Sonnenfeld Adolf-nyomda t. c.

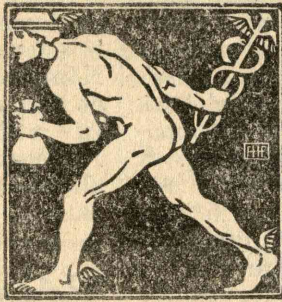
AZ ÜZLET

a Nagyváradi Estilap

SZEPT.
26

közgazdasági rovat

Az Üzlet

az élet

Az üzlet ma nem foglalkozás, ekskluszív tevékenység, amely csak a kereskedőket érdekli. Az üzlet ma maga az élet, a hétköznapi komplikált, problémákkal teli harc a kenyér és a megélhetés után. Bármi is a foglalkozása, állása, hivatása valakinek, ha nem akar lemaradni, kénytelen egy kicsit kereskedő és közgazdász is lenni. Ha teljesen távol is érzi magát a közgazdasági élet folytonos és izgalmas változásaitól, — mégis, akaratlanul is, öntudatlanul is, talán hajlama és kedve ellenére is kénytelen üzleti kérdésekkel foglalkozni. A keservesen megszolgált, kiérdemelt, megkeresett pénz kényszeríti erre, mert ez a pénz nem értékmérő és csereeszköz többé, ahogy a régi, klasszikus, békebeli közgazdaságtan tanította, hanem valuta, ár, amelynek értéke folyton változik, növekszik, vagy csökken, a legszeszélyesebb tempóban, majdnem szédítő gyorsasággal.

Aki nem tart lépést ezekkel a közgazdasági türeményekkel, aki nem foglalkozik az élet eseményeivel, az feltétlenül tönkremegy, akár szerény, szorgalmas, szolid és minden spekulációtól irtózó szellemi, vagy fizikai munkás, akár tőkepecseny. Ma már nem a takarékossga, a szorgalom, a kitarító munka visz a nyugodt és biztos életmód, az ideális boldogság felé, hanem a hozzáértés, a minden téren való jártasság, a tökéletes tájékozottság.

A háboru utáni élethez ez az új erkölcsstana megköveteli mindenkitől, hogy a közgazdasági élet napi eseményeivel éppne olyan behatóan foglalkozzék, mint a többi világeseményekkel. A Nagyváradi Estilap közgazdasági rovatát ezt a célt szolgálja. Az olvasó minden héten kézhez kapja Az Üzletet, amely az Estilap külön melléklete és amelynek célja és törekvése az, hogy minden eseményt közgazdasági szempontból világítson meg. Az Üzlet elsősorban természetesen az üzletemberek lapja lesz. De minthogy mint említettük, ma már mindenki többékevésbé kénytelen üzleti kérdésekkel foglalkozni, a laikusok számára is nélkülözhetetlen ez a közgazdasági rovat. — Igyekszünk minden egyes eseményt frissen és ötletesen feldolgozni olyan módon regisztrálni, hogy az mindenkit egyaránt érdekeljen. Ebben a tekintetben is a világlapok példáját követjük. Ma már minden nagyobb lapnak meg van a

maga közgazdasági melléklete és nagyon sok olvasó éppen ennél a rovatnál kezdi meg az újság olvasását, mert ez érdekli a legjobban.

Az Üzlet egyelőre heti négy oldal terjedelemben jelenik meg, de a szükséghez képest ezt a terjedelmet fokozni fogjuk. Azt hisszük, hogy a Nagyváradi Estilap olvasóinak szolgálatot tudunk tenni Az Üzlettel, amely teljesen függetlenül, minden gazdasági vagy inancialis érdekeltől a legobjek-

tívebb kritikával pontosan közölni fogja a hét összes érdekes közgazdasági eseményeit. — Minthogy pedig a közgazdasági eseményeket sem területileg, sem időbelileg nem lehet elszigetelni egymástól, Az Üzlet figyelemmel fogja kísérni a külföldi közgazdaság híreit is, különösen azokat, amelyek a mi szempontunkból érdeklődésre tartálnak számot.

Azzal a meggyőződéssel adjuk át Az Üzletet az Estilap olvasóinak kezébe, hogy ismét esz-között találtunk a közönség igényeinek kielégítésére és annak a szoros kapcsolatnak megszilárdítására, amely az Estilapot olvasóihoz fűzi.

A Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókja deviza autorizációt kapott

A kormány minden kedvezményt megad a külföldi fiókéknak

A nagyváradi pénzügyi körökben pozitív formában elterjedt a híre annak, hogy a Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókja megkapta a kormánytól a deviza autorizációt. A kormánynak ez az intézkedése, mint értesülünk, nem csupán elszigetelt jelenség, hanem egybehangzásban van avval a szisztematikus politikával, a melyet a külföldi tőkével szemben elfoglat. Az Averescu-kormány teljesen szakított a multtal, nem kívánja Románia gazdasági életét elszigetelni, különösen akkor, amikor kétségtelen, hogy a gazdasági válságot csakis a külföldi pénzcsoportok szüntethetik meg.

Sajnos, a deviza autorizáció nem a kellő időben jött. A mai katasztrófális pénzhiány mellett gondolni sem lehet arra, hogy bármely vállalat intenzíve foglalkozzék deviza és valuta ügyletekkel. A lei csaknem teljesen eltűnt a pénzpiacról s amellet a mostani abnormalisan magas árfolyam miatt nem is alkalmas arra, hogy külföldi üzletek kötésénél kalkuláció alapjául lehetne venni.

Mint értesülünk, a nagyváradi fiók a deviza autorizáció ellenére is csak a legszűkebb mértékben és a legszigorubb korlátok között és egyes cégekkel fog deviza és valuta üzleteket kötni. Ebben a tekintetben követi a temesvári fiók példáját, amelynek már hónapok óta megvan az autorizációja, de

csak nagyon restringáltan foglalkozik deviza üzletekkel.

Pozitív eredmény azonban mégis a nagyváradi piac számára ez az autorizáció. Nagyváradi pénzpiacának egyik leg-hatalmasabb tényezője nyerte vissza szabad rendelkezési jogát az autorizáció megszerzésével. Reméljük, hogy mihelyt a gazdasági viszonyok megengedik, a Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókja lassanként tekintélyéhez és pénzügyi helyzetéhez méltóan fog rendelkezésére állani a közönségnek a külföldi valuták és devizák megszerzésében Erre feltétlenül szükség is van különösen Nagyváradon, ahol az elmúlt esztendőben valóságos problémát okozott egyes külföldi üzlet lebonyolítása és ahol épen a kínálat csekély mértéke miatt a közép-európai paritásnál mindig sokkal drágábban kellett megfizetni a devizákat és a valutákat.

A lei stabilizálása és a bankszindikátus

„Nincs drágaság, csak kiegyenlítés” mondja a pénzügyminiszter helyettese

A pénzügyi krízis az elmúlt héten érte el a tetőpontját. Nagyváradon talán még sohasem volt olyan feszült a helyzet, mint a legutóbbi napokban. A legnagyobb bankok is zavarba jöttek néhány órára a velük szemben támasztott igények miatt. A készpénz teljesen elfogyott a piacról, a lei folytonos és fokozatos emelkedése, a vasúti tarifa emelése, a minden vonalon előtérbe nyomuló

drágasági hullámok a válságot a végletekig kiélesítették.

Ma már senki sem beszél a kamatlábról. A mult hetekben még az volt a legfőbb probléma, hogy milyen kamatláb mellett kaphassanak hitelt az igénylők. Most kihitelezésről szó sem lehet, ellenkezőleg, a bankok minden lehető eszközt felhasználnak, hogy adósaikat visszafizetésre szorítsák. A régi elsőrangú prima cégek, amelyek a legelőkelőbb üzletfelei voltak a nagy bankoknak, egymásután kapják a levelet, a hitelek restringálásáról szóló értesítéseket. Ily körülmények mellett nem fontos a kamatláb nagysága. Készpénz kell okvetlenül és minél gyorsabban bármilyen áron, bármilyen kamattal mellett, mert különben teljesen hajtótörést szenved az egész termelés, megakad minden forgalom és tönkremegy minden érték, amely eddig a gazdasági élet viharában megmenthető volt.

Nagyon érdekes, hogy a bankszindikátus nagyváradi ülése nem foglalkozott ezekkel a problémákkal és csak a lei stabilizálásának kérdését tartotta fontosnak. A bankszindikátus kétségtelenül egyik legfontosabb közgazdasági szerve lenne Romániának. A bankok együttes és egységes állásfoglalása az erdélyi és bánáti közgazdasági élet megmentése érdekében olyan probléma, amelyet ennek a szindikátusnak sohasem szabadna szemelől tévesztenie. Sajnos a szindikátus öt esztendei fennállásának ideje alatt nem volt alkalmunk látni egy egységes, erőteljes és eredményes állásfoglalást. Az első idők a személyi kérdésekkel teltek el, később a bankok egymással szemben igyekeztek a konkurrenciát élet letompítani. A nagyváradi gyűlés eredményei nagyon kevéssé vitte előre a mindenkit érdeklő válság megoldását. Nem beszéltek az inflációról, nem beszéltek a drágaság letörésének kérdéséről, nem tárgyalták a közös hitelezői védegyület megeremtésének kérdését és szóba sem került a külföldi tőke beözönlésének elősegítése. Pedig a külföldi tőke épen az erdélyi bankok garanciáját kívánja, e garancia mellett semmi akadály nem volna annak, hogy a fontok és dollárok épen úgy keressék nálunk a jobb jövedelmezés lehetőségét, mint Magyarországon vagy Ausztriában.

A bankszindikátus e tehetetlensége mellett nagyon érdekes Manoillescunak, a pénzügyminiszter helyettesének állásfoglalása. Ő már beszél a drágaságról, a lei stabilizálásáról és a külföldi tőkéről is. Manoillescu helyettes miniszter úgy látja, hogy a drágaság emelkedése

nem abnormális tünet, hanem csak kiegyenlítődés a világszociális árák felé. A lei stabilizálására nézve azt hiszi, hogy a 25 zürichi paritás máris biztosítva van és a lei tulajdonképpen már évek óta stabil ezen az árfolyamon. Csak az hiányzik még, hogy erről a világszociális tudomást szerezzék és ezért a kormánynak bizonyos pénzügyi technikai műveleteket kell keresztülvinni. Akkor a lei nemcsak szilárd lesz, hanem stabilitása az egész világon köztudomássá válik.

Komoly közgazdasági körök úgy látják, hogy a válság egyetlen oka a készpénz hiánya és semmi mással nem lehet segíteni a közgazdasági helyzetet csakis egy okos és célszerű inflációval, amely a bankjegyek forgalmát elősegíti, a kamatlábat lecsökkenti, a leit világszociális paritásnak megfelelőleg megszilárdítja és lehetővé teszi, hogy a miniszterhelyettes nyilatkozata szerint csak kiegyenlítődést jelentő drágasági hullámokkal is megbirkózzék az erdélyi vállalkozó.

Panaszkönyv mindenki számára

Ez a hely olvasóink részére van fenntartva. A mai súlyos viszonyok között egy fórumot akarunk rendezni, ahol mindenki meghallgatásra talál. Bárkinek bármily ügyben panassza, kívánsága és óhaja van, rövid, tömör és objektív hangú levélben közölje velünk. Mi ezen a helyen leközzöljük az olvasó kérését, ha mérsékelt hangú és a tárgyi igazságnak megfelelően, tíz-husz nyomtatott sornál nem nagyobb terjedelemben van megfogalmazva. És azonnal meg is adjuk rá a választ. Ha lehet felvilágosításokkal szolgálunk a sérelmeket orvosoljuk. Ha nem áll módunkban, a nyilvánosság útján, az illetékes fórumok elé terjesztjük.

Csakis teljes névvel aláírt leveleket veszünk figyelembe. A levélben az Estilap legutóbbi számát is mellékelni kell, annak igazolásul, hogy a felvilágosítást kérő vagy panaszoló fél az Estilap olvasó közönségének táborához tartozik.

Azt mondja egyszer a szegény Gányó a gazdag Karász-nak, aki nem dolgozik, csak a vagyonából él:

— Na Karász ur, igazán nem tudom, mit csinálna maga, ha minden embernek az arca verejtékével kellene megkeresni a kenyeret?

— Legyen nyugodt barátom — mondta Karász — akkor nekem zsebkendőgyáram lenne.

KÖZGAZDASÁGI UJDONSÁGOK

*** Uj textilgyár épül Nagyváradon.** Egy törekvő, a szakmájában elsőrangú szakember, Weisz Kálmán elismert szatmári posztónagykereskedő, Csehország egyik legrégebbi textilgyárossával, a 79 év óta fennálló Regner Carl céggel együttesen egy szövészetes textilgyárat létesít Nagyváradon. Az új gyár építése már folyamatban van. A Biharpüspöki felvezető országúton, a pályaudvartól alig tíz percrenyire fekszik a telep, amely egyike lesz a legmodernebbeknek. — Gépeit, csupa vadonatúj, modern típusú gépeket Angliából szállítják. A gyár helyzetét nagyban megkönnyíti az a körülmény, hogy gyárművelei, amelyek csak igen magas vámmal érkezhettek az országba, így vámentesen kerülnek forgalomba. Cikkeit, a közismert Regner-féle kordok, zeugok és barchendek eddig is nagy keresletnek örvendtek. A gyár, amely még az ősz folyamán megkezdte működését, eleinte 60—70 munkást fog foglalkoztatni, öt millió lei alaptőkével alakult. Nagyváradon ez az első textilgyár, amelyet a kormány vámvédelemben fog részesíteni. A vezető szakmunkásokat a gyár Zwietauból hozatja és a kereskedelmi részt Weisz Kálmán fogja vezetni, aki hosszabb ideig Brünnben sajátította el a szakmának minden csínját-bínját.

*** Az Egyesült Bank és Takarékpénztár tőkeemelése.** Nagyvárad egyik legnagyobb és legtekintélyesebb pénzintézete, az Egyesült Bank és Takarékpénztár tudvalevőleg legutóbb sikerült tranzakciót vitt keresztül, melynek következtében visszanyerte függetlenségét és kivált a Romcomit érdekköréből. Ennek a tranzakciónak természetesen következménye egy nagy arányú tőkeemelés, amelyet most készit elő az intézet igazgatósága. Értesülésünk szerint a bank alaptőkéjét ötmillió leiel fogják felemelni, úgy, hogy az intézet összes tőkái huszonötmillió teire emelkednek. Az új részvényeket a most belépő érdekltség jegyzi le. Hir szerint még október hónap folyamán rendkívüli közgyűlést hívnak össze, amely ratifikálni fogja az intézet átalakulását és keresztülvizsi az alaptőke emelését.

*** A biharmegyei dió-export mindig jelentős tényezője volt a külkereskedelemnek.** Különösen Belényes vidékéről exportáltak sokat, mondhatnók Németország, Anglia és Hollandia szükségletének javarésztét innen látták el. A termés az idén is kedvező, azonban a felémelt vasuti tarifa veszélyezteti az exportot. Értesülésünk szerint a belényesvidéki diótermelők a kormányhoz fognak fordulni annak érdekében, hogy a dió-export részére — amelyet Karácsony előtt feltétlenül le kell

bonyolítani, megfelelő szállítási kedvezményt engedélyezzen annak is inkább, mert különben az egzisztenciák százai mennének tönkre a megyében.

*** Novemberben kerül parlament elé az új vám-törvény revízió.** A legfőbb vámbizottság munkálatai szorgalmasan haladnak előre és az egyes szakkbizottságok november elejéig valószínűleg elkészülnek az egyes vámtételek revíziójával és az új vámnomenklatura összeállításával. A tervezetet novemberben a legfőbb gazdasági tanács, illetve a minisztertanács elé terjesztik, amelynek jóváhagyása után az új romániai vámtörvény, vámtarifák és vámnomenklatura egyetemes laboratóriumát a parlament elé terjesztik ratifikálás céljából.

*** 800 milliárd korona külföldi kölcsönajánlatot kapott az elmúlt héten Magyarország.** Az elmúlt héten Budapesten statisztikát készítették a vezető magyar pénzügyintézetekhez érkező külföldi hitelajánlatokról. Megállapították, hogy hétfőtől szombatig 800 milliárd korona kölcsönt ajánlottak fel a magyar közgazdaságnak. Ez az egyheti statisztika kellő megvilágításba helyezi annak a külföldi tőkemenyiségnek a nagyságát, amely Magyarország felé áramlik. Jellemző, hogy bár a külföldi kölcsönajánlatok átlagos kamatlába nem haladja meg a 4 és fél százalékot, a magyar pénzügyintézetek a 800 milliárd koronának csak felét tudták a piacon plaszirozni. A legnagyobb kölcsön ajánlatokkal Anglia, Svájc és Németország halmozta el a magyar piacot.

*** Kitermelik a szörényi határfőrezred 25.000 hektárnyi erdőjét.** Orsovai tudósítónk jelenti: A lakosság téli faellátásának kérdésével kapcsolatban rendkívül nagy közgazdasági jelentőségű fakitermelésre adott engedélyt most a földművelésügyi miniszter az orsovai kerületi erdő-igazgatóságnak. Szörény megyében ugyanis az orsovai erdőigazgatóság területén óriási nagyki-terjedésű erdőségek vannak, amelyeknek kitermelése az ország faszükségletének tekintélyes hányadát láthatná el. A mintegy 25.000 hektárnyi erdőterület a bánáti tizenharmadik határfőrezred vagyonszociális-területének képezi, melynek kitermelésére engedélyt kért az orsovai erdő-igazgatóság és az engedély birtokában már hozzá is látott a kitermeléshez.

*** Kolozsvári és marosvásárhelyi textilgyárak alapítása.** Bukaresti forrásból az erdélyi sajtót is bejárta az a hír, hogy csehszlovák érdekltség Kolozsvárt és Marosvásárhelyen új textilgyárakat akar alapítani. A gyáralapítás iránt érdeklődők azóta több ízben keresték fel szerkesztőségünket közelebbi adatok közlése végett. Alkalmunk volt beszélni több szakmabeli emberrel, akik szerint egy közigazgatási nagy textil-cég erdélyi alapítási kísér-

leteiről van szó, amelyek évek óta hol kiújulnak, hol ellanyhulnak. Komoly megindulásról azonban most sincs szó.

*** Középeurópai elektromossági trösztal akul.** Berlini jelentés szerint, az AEG, a Siemens-Schuckert-művek és a Rhein-Elbe Union világcégek kezdeményezésére középeurópai tröszt van alakulóban. A tröszt Németország, Svájc, Ausztria és Magyarország elektrotechnikai vállalatait ölelné magába. A tröszt gondolatát az érdekelte államnakszakmai vállalatiaszim-patiával fogadták.

Cégváltozások

Cégváltások

Reisz Miksa butorkereskedő. — „Nostya” vaskereskedés Str. Vlahuța (Szentjános)-utca 39., Butyka Lajos, Constantin Bogdan szállítási és vámolási iroda Parcul Traian (Széchenyi)-tér 1., Beck József gyarmatarú nagykereskedő Mihai Viteazul (Nagypiac)-tér 7. Ioan Omuț vasuti vendéglős, Áruimport Károly herceg (Szilágyi Dezső)-utca 25., Handel Miksa, Bleyer Ignátné szül. Fuchs Ilona vegyeskereskedő Aurel Vlaicu (Vámház)-utca 39., Kun József liszt- és terménykereskedő Aurel Vlaicu (Vámház)-utca 51., Kun József a Generala biztosító képviselője Alexandru (Teleki)-utca. Cégjegyzők: Sebők Imre és Szenes Jenő. „Matei Moga” katonai felszerelések kereskedése Mosoiu (Mezey Mihály)-u. 1.

Társas cégek

Vadász és Társa bodega Regele Ferdinand (Rákóczi)-ut 10. Cégtulajdonosok Vadász Albert és Fülöp Albert.

„Parfümerie Elite” Davidovits Ferencné illatszert- és kötszerkereskedés Regele Ferdinand (Rákóczi)-ut 8. Tulajdonosok Davidovits Ferencné és Davidovits Cili.

„Victoria” Popovics és Társa vendéglő és szálloda Cuza Voda (Szacs-vay)-u. 24. Tulajdonosok Popovics Mihály, Popovics Mihályné és Kötting József.

Várnai és Grünberger kendőgyár Miron Costin (Erzsébet)-utca 3. Tulajdonosok Grünberger Menyhért és Sándor, valamint Várnai Ármin.

Carmen cipőgyár rt. cégjegyzővé bejegyzik Braun Miksát.

Prometheus Bánya és Ipar rt. Főtelep Nagyvárad, gyártelep Barátka. A vállalat 1912-ben alakult 50 évre. Alaptőkéje 1.000.000, amely 1000 darab leies részvényre oszlik. Az 1926 április 1-én megtartott közgyűlésen igazgatósági tagok lettek dr. Lazar Aurél, Negulescu Athanasz, Peter Julian, Horváth Árpád, Nussbaum Sámuel, Szegő József, Vuruclas Péter, Selzer Ármin és Tempelean Dezső. Az igazgatósági tagok jegyzik a céget.

Szántó Dezső és Fia redőny és kályhagyár Mărășești (Gr. Vécsey Károly)-utca 8. Tulajdonosok Szántó Dezső és Sándor.

„Recolta” terménykereskedelmi és bizományi vállalat Lindenfeld Ferenc és Bekő Ferenc, Rimanóczy-utca 3. Cégjegyző Fein Sámuel.

Banca Populară Frontiera” Körös-szeg. Alaptőkéje 51.500 lei, amelyekre 5250 leit fizettek be, míg a többi egy év alatt fizetendő.

„Cultura” könyv- és papírkereskedés Guttman József és Sándor Ciorogariu (Uri)-utca 8. Cégjegyző Blaschkes Frigyes.

Egy vagyonbukott feljegyzéseiből

Apró intimítások, amelyeket ne tessék komolyan venni

Szombaton rendbehoztam a lelkiismeretemet. Vezekeltem, megbántam büneimet, megbocsájtottam ellenségeimnek. Odafent lezárták a folyószámlát, megállapították az egyenleget. Bizony, töredelmesen beismerem, elég tekintélyes passzívát mutattak ki. De ha meghallgatták a könyörgésemet, ma már legalább tisztán állok az Ur színe előtt. Elengedték a tartozásaimat, a tőkét a kamatokkal együtt, egyszerűen leirták a terhemről mindent, talán mint behajthatatlan követelést.

Az Urstennel, mint könyörületes hitelezőmmel, azt hiszem, sikerült a kényszerregezés. Sajnos, nem ő az egyetlen, akinek tartozom. Sokkal kegyetlenebb és sokkal hajlíthatatlannabb hitelezőim vannak itt a földön. Mit csináljak velük? Szombaton sikerült kivérni a fejemből a gyarló földi gondokat. De vasárnap annál nagyobb súlylál nehezédtek ismét reám.

Vasárnap tehát a földi elszámolás napja volt. Számot vetettem magammal, kalkuláltam, spekuláltam, törtém a fejemet. És megállapítottam,

hogy nincs tovább. Minden nap ezer leiel nő a tartozásom, ha jól megy az üzlet. És ez csak a kamat. Mert én is, mint annyi más, még mindig abban az illúzióban ringatom magamat, hogy aktív vagyok. Üzletem értéke fedezi a tőketartozásaimat.

Ez a vasárnap a legnevezetesebb napja életemnek. Mert ekkor határoztam el, hogy bejelentem fizetési képességemet. De még egyet megfogadtam magamban. Naplót fogok vezetni bukásom történetéről. Intim naplót, amelyben mindent becsületesen megírok és semmit el nem hallgatok. Egy normális nagyváradai vagyonbukás kortünetének kronológiai sorrendje lesz ez a napló, amelyből nagyon sokat tanulhatnak azok, akik még a földiekben hisznek és remélnék...

Az első nap

Uj életem első reggel nagyon stilszerűen kezdődött. Levelet kaptam a bankomtól. Attól az intézettől, amelynél huszonöt évig volt betétszámlám és ahol tízenyolc százaléknál sohasem sikerült magasabb betéti kamatot kiverekednem.

Három hónappal ezelőtt kerültem először minszba. Az első százezer leiel még nem volt baj. De a tartozás növekedett, mint a lavina. A bankdirektor, régi jó barátom és ismerősöm magához hivatott. Ki szónokolt belőlem egy megállapodást, tizenkét darab fedezeti váltót, harminchat percentes kamatot és két heti felmondást. Mindezt természetesen csak a forma kedvéért.

És hétfőn megkaptam a felmondó levelet. A bankdirektor barátom hivatalozott a katasztrófális pénzhíányra, a rossz viszonyokra, a drágaságra, a lei emelkedésére és tartozásom pontos visszafizetését kérte tőlem.

Nekem egy pillanatra eszembe jutott, hogy épen ezzel az indoklással akartam tőle még ötszázezer leit

kérni. És őszintén szólva azt is furcsának találtam, hogy két esztendővel ezelőtt épen ezekből az okokból kértek tőlem betéteket. No de nem baj. Megtanultam, hogy a bankok levelezésében, épen úgy, mint az ítéletekben nem az indoklás, hanem a rendelkező rész a fontos...

A második nap

Ma, kedden, egész délelőttöt az ügyvédemnél töltöttem. Bemutattam a könyveimet, a mérlegemet, a levelezésemet. Az ügyvéd igyekezett lebeszélni elhatározásomról.

— Ön egyáltalán nem passzív. Fizetési zavarai mindenkinek vannak. Én csak akkor ajánlanám a fizetési képzetlenséget, ha ezzel jól jönne ki. Ön régi kereskedő, tudja, hogy ilyenkor mi a teendő.

— Köszönöm az ügyvéd ur szives és önzetlen jóindulatát. De én szabadulni akarok a gondoktól. Igaz, régi kereskedő vagyok, de vadonatúj vagyonbukott...

Pozitív eredmény: aláírtam két meghatalmazást és lefizettem tízezer lei előleget...

A harmadik nap

Semmi feljegyzésre méltó. Ma már bátran járok az utcán. Valósággal provokálom hitelezőimet feltűnően

A cukortermés nagyszerűen sikerült, de mégis drágább lett a cukor

Semmiéle változás nincs a cukorelosztásban

Az elmúlt héten nagy szenzációt keltett az a hír, hogy a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank öt millió schweizi frank hitelt nyújtott a romániai pénzcsoportoknak az idej cukorkampány finanszírozására. A hírrel kapcsolatban némelyek azt állították, hogy az egész cukor-kereskedelem új szervezetek kezébe került és más érdekltség fogja intézni az idej cukorszállítást. Megkérdeztük erre nézve a cukorközpont nagyváradai kirendeltségének egyik vezető emberét, aki az idej cukorkampányra vonatkozólag a következő érdekes nyilatkozatot tette:

— A cukorrépa termelés ebben az esztendőben minden várakozáson felül sikerült. Az időjárás nagyon kedvező volt. A tavaszi és nyári esőzések elősegítették a cukorrépa fejlődését, a későbbi meleg időjárás pedig fokozta a cukortartalmat. Ilyenformán az idej termésmennyiség és minőség tekintetében is messze felülmúlja a tavalyi átlagot.

hangos köszönéssel. Eddig kerültem őket. Mit csinál vajjon az ügyvédem?

A negyedik nap

Nem bírok az utazókkal. Valóságos inváziót rendeznek ellenem. Mindenféle árut kínálnak, hihetetlenül olcsón és hitelben. Mi ez? Sejtenek valamit? Talán most kezdek jó lenni az ő szemükben...

A bankdirektor barátommal a kávéházban találkoztam. Nem szóltam és ő sem szólt semmit. Néma üdvözlés, hideg, kimért, udvarias, mint a felek a párbaj előtt.

Az ötödik nap

Az ügyvédem dolgozik. Ma az egyik hitelezőm képviselője jelent meg nálam. Félre vonult velem az irodába. Hosszas bevezetés után előadta, hogy segíteni akar rajtam. Bizsam rá az ügyet, ő jobban ért hozzá, mint bárki más. Ha garantálom azt, hogy cége az egész követelését megkapja, biztosít róla, hogy negyven perccel egyeztet ki.

Szóba se akartam vele állani. Ekkor sirni, könyörögni kezdett. Kért, hogy ne tegyem tönkre. Ő del crederét vállalt az árukért, ha én nem fizetek, tönkre megy. Viszont ő tudja, hogy kell bánni a többiekkel. Ne fizessenek egy bányit sem, eleget kerestek már rajtam.

Mit csináljak? Egyelőre még nem határoztam. Majd megkérdem az ügyvédemtől.

A hatodik nap

A jelenet majdnem szóról-szóra megisméllődött egy másik hitelezőmmel. Elmondtam az ügyvédemnek. Az eredmény: megnyugtatót, hogy minden a legnagyobb rendben megy. Ez így szokott kezdődni. És még ötezer lei előleget kért.

A hetedik nap

Szombat: Pihenek.

(Folytatjuk)

már meg is történt, amennyiben a cukorárakat métermázsánként szeptember 15-től kezdve 75 leiel emelték föl.

Ennek dacára a kristálycukor ára világgparitásban még mindig olcsóbb, mint a szomszédos nagy cukortermelő országokban. A nagykereskedelemben a kristálycukor kilónként 30 lei volt. Most legfeljebb 32-33 leire fogják felemelni. Ezzel szemben Csehországban még a mostani olcsó kurzus mellett átszámítva is egy kiló cukornak az ára 40 leibe kerül.

Teljesen téves az, hogy a cukorellátás szervezetében bármilyen változás történne. A cukorkampány ezentul is a bukaresti cukorközpont fogja intézni, amelynek minden nagyobb városban nagy raktára van. Ilyenformán remélhető, hogy minden város egész esztendőn át kellő mennyiségű cukor felett fog rendelkezni és a szállítási nehézségek ellenére sem közelíthat be újabb áremelkedés.

A cukorközpont rendszere a múltban teljesen bevált és jövőre is az eddigi módszerek mellett fog dolgozni.

Tény az, hogy egyes regátbeli cukorgyáraknak a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank a cukortermelés finanszírozása céljából 5 millió schweizi frank hitelt nyújtott. Ez azonban tisztán pénzügyi tranzakció, amelyet sem a cukortermelés, sem a cukor elosztása nem érinti és legfeljebb csak örömmel üdvözölhető, mint egyik jelensége annak a politikának, amely a külföldi tőke beözönlését elősegíteni igyekszik.

Kélszáz házat építettek ebben az évben Nagyváradon

A főmérnöki hivatalban Tóth Béla osztályvezető-mérnök a következő kimutatást készítette az építkezési engedélyekről: Ebben az évben eddig 282 építkezési engedélyt kértek a várostól, tavaly 403-at. Ez idén hozzávetőleg százhusz új ház készült el, 1925-ben 150. Az idén nagyobb az építkezés kedv, mint az elmúlt esztendőben.

— De még kirívóbban növekedni fog az építkezések száma, mondta Tóth mérnök, ha a lakbértörvény módot fog nyújtani magasabb bérekre és leszáll a kamatláb.

Az elmúlt év alatt a következő feljegyzésre érdemes építkezések történtek: Fisch Áron, dr Adonyi Jenő, Pólya Sándor, Krause Teodor magánháza. Három házat épített Cherciu mérnök, Rádúj Emánuel villát, Toperczer Tibor házat. Ugyancsak házat Lebovits Jakab, dr Izsák Ferenc, Topsál Vilmos, Salamon Mór, Örömy Gyula, a róm. kath. püspökség, dr Lazar Livius, Stepha Rudolf, Kraft József, Hesz Ágoston erdőmérnök.

A fekete liszta

— A nagyváradai devizaellenőrző bizottság és a kereskedelem —

Az az izgalom, amelyet a devizaellenőrző-bizottság szigorúsága az elmúlt hét utolsó napjaiban kiváltott, szomorúan jellemzi az egész romániai kereskedelem helyzetét. Nem elég a végsőkig feszült gazdasági krízis, az erdélyi és különösen a határszéli kereskedők rendes üzleti tevékenységét

majdnem megbénítják a komplikált és bonyolult devizasabályok, a naponként érkező, szigorú hangú és végzetes következményekkel járó valutarendeletek, amelyeknek paragrafusai között csak a legtapasztaltabb és legjáratosabb hivatásos devizőrök tudnak ma már eligazodni.

Igy érthető meg, hogy a nagyváradai kereskedők még a rendes üzleti forgalom lebonyolításához szükséges devizák megszerzésénél is zavarba jönnek. A sokféle utánjárás a formások kedvét szegik a kereskedőknek s bizony nem lehet csodálkozni azon, ha néha, talán gondatlanságból, talán kényelemszeretetről, talán a szabályok félreértéséből eltérnek az előírt szabályzatoktól.

Igy került a nagyváradai kereskedők legnagyobb része

fekete lisztára a devizaellenőrző bizottságnál. Megállapították róluk, hogy szabálytalanul manipuláltak az előzetes számlákkal, hogy minden bankgarancia ellenére sem tudták végleges fakturákkal igazolni az előzőleg bizalommal engedélyezett devizaigényléseket.

Az ellenőrzőbizottság előzetesen már figyelmeztette a kereskedőket és az autorizált bankokat, hogy az ilyen előzetesen megadott engedélyezéseket utólag, végleges fakturával igazolni kell. Kétségtelen, hogy a fekete lisztára került cégek nem voltak abban a helyzetben, hogy ennek a feltételnek eleget tegyenek. Ez a szabálytalanság azonban nem volt mindig jelentős.

Néha csak néhány font eltérés mutatkozott a számlák között, más esetekben pedig a külföldi céggel létrejött utólagos megállapodás miatt tért el az előzetesen bemutatott okirat a végleges számlától.

A devizaellenőrző bizottság tulszigoru álláspontja helyezkedett és kimondotta, hogy

azok a cégek, amelyek szabálytalanságot követtek el, többé semmiféle címen, még indokolt esetben sem kaphatnak devizakiutalási engedélyeket.

Ennek a merev álláspontnak végzetes következményei lehetnek a nagyváradai kereskedőkre és a nagyváradai autorizált bankokra nézve is. Egyetlen ilyen

kereskedőnek sem áll módjában többé

külföldről árukat importálni, külföldi tartozását rendezni, vagy idegen valutákban kiállított váltóit a lejáratkor beváltani.

A nagyváradai autorizált bankok számára is súlyos veszteséget jelent ez a merev álláspont, mert ez az egész deviza-kereskedelem megbénítását jelenti.

Érthető tehát, hogy az összes nagyváradai bankok devizőrei és az érdekelt kereskedők napok óta megbeszéléseket folytatnak a rendelet enyhítése érdekében. Eddig még nem értek el végleges eredményt. Mint tegnap közöltük, a devizaellenőrző bizottság október elsejéig haladékot adott a kereskedőknek a végleges fakturák bemutatására.

Ez egyelőre kétségtelenül könnyebbé teszi a nagy-

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank fiókja átalakulás előtt

Conrad Ottó igazgató Nagyváradra érkezik

Köztudomású, hogy a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank érdekközösségbe lépett a Chrissoveloni bukaresti hatalmas pénzügyi vállalat, amely az összes romániai érdekeltségeit átvette. A Chrissoveloni bevonult a kolozsvári Erdélyi Bank és Takarékpénztár vezetésébe és megszerezte a részvényérdekeltség hetven százalékát. Harminc százalék erejéig a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank tulajdonos maradt.

A szerződés értelmében

az összes romániai fiókok az Erdélyi Bank és Takarékpénztár kebelébe olvadnak bele és így a nagyváradai fiók cége helyére is az Erdélyi Bank és Takarékpénztár felirata kerül.

Ezt a tranzakciót a legközelebbi hetekben hajtják végre. Conrad Ottó, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank budapesti

A drágaság emelkedése miatt zaklatják a bukaresti kereskedőket

A legszigorubbán alkalmazzák a fővárosban az uzsoratorvényt

A fővárosi kereskedők között nagy elkeseredést váltott ki a bukaresti rendőrprefektúra erőlyes intézkedése az árak letörésére. Maga a pénzügyminiszterhelyettes jelentette ki legutóbb, hogy a drágaságot nem mesterségesen idézték elő, ennek ellenére a kormány intézkedéseket tett, hogy a

kereskedelmi árakat erőlyes eszközökkel és a spekulátorvényt

váradai kereskedelem érdeke azt kívánja, hogy a devizaellenőrző bizottság más megoldást találjon a szabálytalanságok megtorlására.

Tessék megbüntetni azokat, akik nem jártak el a kiadott szabályoknak megfelelően, de semmiesetre sem szabad tőlük a szükséges devizákat megtagadni, mert ez nemcsak rájuk nézve hátrány, hanem az egész nagyváradai kereskedelemre.

Ugy értesülünk, hogy az érdekelt a központi devizaellenőrző bizottsághoz szándékoznak fordulni a fekete liszta eltörlése érdekében. Ugy vélik, hogy amikor a lei árfolyama Zürichben a 280 körül ingadozik, nem kell minuciózus pontossággal ragaszkodni azokhoz a szabályokhoz, amelyeket akkor adtak ki, amikor a lei 180 körül állott.

központjának cégvezető igazgatója

a mai napon Nagyváradra érkezik és megteszi a szükséges előintézkedéseket az átalakulás előkészítésére.

Értesülésünk szerint Conrad Ottó egy-két napig tartózkodik Nagyváradon. Innen Kolozsvárra és Bukarestbe utazik, ahol egyéb fontos ügyeket is intéz el. A cukorgyárak számára folyósított

ötmillió svájci frank hitel ügyében folytat tárgyalásokat, de még más igen jelentős üzleti ügyeket is beszél meg, melyek állítólag újabb tekintélyes összegű külföldi kölcsönök engedélyezésével vannak kapcsolatban.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank átalakulása nagy jelentőségű üzleti esemény a nagyváradai piac számára.

szigorú alkalmazásával fogja letörni

A bukaresti rendőrprefektúra szigorú rendeletet adott ki a napokban a spekuláció letörésének jelszava alatt, amelyben felhívja a közönséget, hogy mindazokat az eseteket, amikor áruuzsorát lát fenforogni, azonnal hozza a hatóságok tudomására. A rendelet hangsúlyozza, hogy

azt is büntetendő cse-

lekménynek minősíti, ha a kereskedő csak magas árat kért, de az eladás nem történt meg

A feljelentések bármilyen formában beadhatók, bélyegtelen levélben, vagy levelezőlapon is. A rendőrprefektúra megjegyzi, hogy a feljelentők részére a közlés semmi kellemetlenséggel sem fog járni,

sem a rendőrségre, sem a bírósághoz nem idézik meg őket.

A rendelet mély megdöbbenést váltott ki a fővárosi kereskedői között. A bukaresti kereskedelmi és iparkamara elnöke, Cerkez dr az ügyre vonatkozólag a következőket mondotta:

— Nem tudom elhinni, amit a prefektúra rendeletéről hallok. Állami hatóság nem adhat ki olyan rendelkezést, amely

a kereskedőket denunciacióknak tegye ki.

Ha a rendeletről elterjedt hírek megfelelnek a valóságnak, úgy

fantasztikus rendszabályok előtt állunk

s azzal szemben megfelelő magatartást fogunk tanúsítani.

A bukaresti kereskedők szövetségei tiltakozó memorandumot terjesztettek a kormányhoz.

Remélhető, hogy a kormány eláll attól a szándékától, hogy a kereskedelmet megbénítsa, ezeket a célra úgy sem vezet előintézkedéseket a végletekig vigye és a nagyváradai kereskedők minden hasonló zaklatástól megmenekülnek.

Félmillió dináros fizetésképtelenség

Előnt a fizetésképtelen gabonakereskedő

Nagy feltűnést keltett az újvidéki gabonakereskedelemben körében az a hír, hogy Grünberger Adolf újvidéki gabonakereskedő, aki már több év óta önálló kereskedő, ismeretlen helyre utazott és ezzel az utazással kapcsolatosan gabonakereskedelmi és tőzsdei körökben úgy tudják, hogy Grünberger végleg eltávozott és nincs szándékában Újvidékre visszatérni.

Grünberger szakkörökben olyan kereskedőnek ismerték, aki a konjunktúra idején sem bocsájtozott soha nagyobb spekulációkba, hanem összeroppantását inkább rajta kívül álló körülmények idézték elő. Feltétlenül becsületes szándéka mellett szól az a körülmény, hogy irodája páncélszekrényében eltűnése után 110.000 dinár készpénzt találtak. Ez az összeg és kevés künlevőségei az egyetlen aktívája, amellyel szemben a passzívák félmillió dinárra rugnak.

